

VALO PIMEYDESSÄ

**NETTIVERTAISTUEN MERKITYS TAHATTOMASTI
LAPSETTOMILLE NAISILLE**

Anni Partanen

Pro gradu -
tutkielma

Kevät 2012

Sosiaalityö

Lapin yliopisto

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Valo pimeydessä – nettivertautuen merkitys tahattomasti lapsettomille naisille

Tekijä: Anni Partanen

Koulutusohjelma/oppiaine: Sosiaalityö

Työn laji: Pro gradu -työ_X_ Sivulaudaturtyö__ Lisensiaatintyö__

Sivumäärä: 63

Vuosi: kevät 2012

Tiivistelmä:

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, minkälaista vertaistukea tahattomasti lapsettomat naiset saavat nettipäiväkirjoista eli blogeista ja mikä merkitys vertaistueella sekä nettipäiväkirjoilla on naisten elämään. Internetiä tarkastellaan usein negatiivisesta näkökulmasta, jolloin sen positiiviset vaikutukset ihmisten elämään unohtuvat. Vertaistukea Internetissä ja erityisesti nettipäiväkirjoissa on tutkittu vähän. Tahaton lapsettomuus on kipeä kokemus, jota on toisinaan vaikea käsitellä jopa läheisten ihmisten kanssa. Monet lapsettomat ovat löytäneet yhteisöllistä ja sosiaalista tukea Internetin blogimaailmasta. Yhteisöllisyys ja vertaistuki näyttävät lapsettomuutta käsittelevissä blogeissa erityisen voimakkaana, jonka vuoksi valitsin tutkimukseni käsittelemään tahattomasti lapsettomien blogeja. Rajasin aineistoni ja tutkimukseni käsittelemään heteroparisuhteessa elävien naisten kirjoittamia blogeja, sillä niitä löytyi kaikkein eniten.

Tutkimukseni on luonteeltaan kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimusaineistona käytin yhden naisen kirjoittamaa nettipäiväkirjaa eli blogia kommentteineen. Tarkemmin perehdyin yhden vuoden aikana kirjoitettuihin kirjoituksiin, jotka analysoin aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin. Tutkimusotteeni oli kokemusta ymmärtämään pyrkivä fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusote, sillä pyrkimykseni oli ymmärtää vertaistuen kokemusta ja merkityksiä. Tutkimustulokset osoittivat Internetin vertaistuen blogimaailmassa olevan erittäin tärkeää sekä kirjoittajan että kommentoijien näkökulmasta. Blogissa ilmeni naisten välinen vahva yhteisöllisyys ja vertaistuki. Vertaistuki ilmeni erityisesti molempipuolisessa kannustamisessa, lohduttamisessa ja iloitsemisessä. Yhteisöllisiä piirteitä toivat yhteinen huumori sekä yhtenäisten kokemusten jakaminen. Havaittiin myös erilaisia suhteita bloggaajien kesken; toisista bloggaajista tuli keskenään läheisempiä kuin toisista. Bloggaamisella oli myös negatiivisia piirteitä kuten blogiriippuvuus, vertaisbloggaajien katoaminen ja negatiivinen kommentointi.

Blogin kirjoittaminen auttoi paitsi kirjoittajaa itseään käsittelemään lapsettomuuden aiheuttamaa kriisiä, mutta myös lukijat hyötyivät kirjoituksista. Yhteisöllisyys ja vertaistuki ilmenivät kommentteissa, joita lukijat pystyivät halutessaan jättämään kirjoituksiin. Kommentteissa saattoi syntyä vilkastakin keskustelua kirjoituksen pohjalta. Toiset kävivät ainoastaan lukemassa blogia pitkään jättämättä kommenttia, mistä kokivat kuitenkin hyötyvänsä.

Vertaistukea Internetissä eli nettivertautukea voisi kuvata matalan kynnyksen vertaistueksi, sillä Internet mahdollistaa vertaistuen saamisen ja antamisen silloin kun se itselle sopii. Lapsettomuushoidot ovat raskaita ja energiaa ei välttämättä ole enää fyysisiin vertaisryhmiin. Lisäksi Internet mahdollistaa vaikeiden asioiden käsittelyn anonyyminä, mikä myös madaltaa kynnystä hakea vertaistukea. Tämän vuoksi Internetin oma-apuryhmät ovat oivallinen vertaistuen lähde.

Avainsanat: Naiseus, tahaton lapsettomuus, vertaistuki, yhteisöllisyys, nettipäiväkirjat

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi_X_

Suostun tutkielman luovuttamiseen Lapin maakuntakirjastossa käytettäväksi_X_

(vain Lappia koskevat)

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Äitiys naiseuden normina	4
2.1 Naiseudesta	4
2.2 Naiseus ja äitiys suhteessa lapsettomuuteen	5
2.3 Lapsettomuuden kriisi.....	8
2.4 Aktiivista ja passiivista selviytymistä.....	10
3 Internetin oma-apuryhmät, blogit	12
3.1 Lähtökohtia vertaisuudelle.....	12
3.2 Nettivertautuki blogimaailmassa.....	14
3.3 Internet vuorovaikutuksen paikkana	17
4 Tutkimusprosessi	20
4.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet.....	20
4.2 Fenomenologis-hermeneuttinen näkökulma	21
4.3 Tutkimusaineistona blogit.....	23
4.4 Aineiston analyysi.....	30
5 Yhteisöllisyys lapsettomuutta käsittelevissä blogeissa	33
5.1 Yhteinen kokemus	33
5.2 Erilaiset suhteet blogimaailmassa.....	41
5.3 Nettivertautuen merkitys	44
6. Bloggaamisen käänttöpuoli.....	50
6.1 Blogiriippuvuus.....	50
6.2 Bloggaamisen loppu.....	51
7 Lopuksi tutkimuksen tarkastelua kokonaisuutena	55
7.1 Tukeva yhteisö nettivertautuen lähteenä	55
7.2 Anonymiteetin tärkeydestä yhteiskunnallisessa keskustelussa.....	56
7.3 Oman tutkimusprosessin arviointia.....	57
8 Lähteet	59
Liitteet.....	64

1 Johdanto

Suomalainen kulttuuri, arvot ja yhteiskunta perustuvat pitkälti perheeseen. Ihanteellisena perhemallina pidetään edelleen perinteistä ydinperhemallia, vaikka todellisuudessa iso osa perheistä on muunlaisia kuin perinteisiä ydinperheitä. Ihanteen mukaan perheeseen kuuluu äiti, isä ja lapsia. Nuoren avioituneen parin odotetaan hankkivan lapsia lähitulevaisuudessa ja odotukset saattavat olla korkealla niin pariskunnalla itsellään kuin heidän lähipiirissään. Joskus kaikki ei mene suunnitelmien mukaisesti, eikä lapsi tule vanhempien haaveista ja toiveista huolimatta. Lapsettomuus on kipeä ja rankka kokemus, jolla on pitkäaikaisia vaikutuksia.

Pro gradu-tutkielmassani tutkin vertaistukea tahattomasti lapsettomien naisten kirjoittamissa nettipäiväkirjoissa eli blogeissa. Tarkoitukseni on tutkia millaista vertaistukea nettipäiväkirjoista voi saada ja mikä merkitys sillä on lapsettomuudesta kärsiville naisille.

Internetin hyvistä ja huonoista vaikutuksista on kiistelty pitkään (esim. Kraut ym. 1998). Internetiä on viimeaikoina tarkasteltu paljon negatiivisesta näkökulmasta ja sen haitoista erityisesti sosiaalisessa mediassa. 2000-luvun lopussa tapahtuneiden koulusurmien seurauksena Internetistä on tehty mediassa osasyllinen nuorten pahoinvointiin (Granholm 2010, 162–163). Heinäkuussa 2011, Norjan pommi-iskun ja Utøyan saaren ammuskelun jälkeen, julkisuudessa on jälleen keskusteltu paljon Internetin haitoista ja erityisesti siellä leviävästä vihapuheesta. Vihapuheella tarkoitetaan negatiivisävytteisiä kirjoituksia Internetissä, jotka levittävät muun muassa rasismia ja vihaa erilaisia ihmisryhmiä kohtaan (Laitinen 2011). Vihapuhetta esiintyy paitsi keskustelupalstoilla, myös blogimaailmassa. Helsingin Sanomien toimittajan Mika Rantasen (2011) mukaan osa blogipalveluista on joutunut jopa sulkemaan kirjoituksiltaan alatyylisiä blogeja.

Yleisesti negatiiviset ja ihmisiä järkyttävät tapahtumat ja asiat saavat enemmän huomiota kuin positiiviset, rakentavat ja ihmisiä yhdistävät tekijät. Internetin käyttäjistä kuitenkin suurin osa on tavallisia ihmisiä, jotka eivät käytä Internetiä edellä mainittuihin tarkoituksiin. Kaiken kaikkiaan näen Internetissä enemmän positiivisia kuin negatiivisia puolia; esimerkiksi Internetistä saa tietoa, siellä voi pitää yhteyttä kaukanakin oleviin

ystäviin ja erilaisten yhteisöpalveluiden avulla voi tavata uusia ihmisiä. Tämän vuoksi haluan tutkia Internetin ja erityisesti sosiaalisen median hyviä puolia.

Tutkimuksessani tarkastelen Internetiä vertaistuen näkökulmasta. Internetiä vertaistuen paikkana on tutkittu jonkin verran (esim. Granholm 2010; Kiikkala ym. 2005). Lähestyn aihetta tutkimalla naisten kirjoittamia nettipäiväkirjoja. Lapsettomuus on arkaluonteinen aihe, eivätkä lapsettomat välttämättä halua jakaa kokemuksiaan läheistensä kanssa. Hoidot ovat raskaita, eikä energiaa välttämättä jää enää fyysisiin vertaisryhmiin. Internet tarjoaa mahdollisuuden vertaistuelle, joka ei ole sidottu tiettyyn paikkaan tai aikaan. Haluan selvittää, minkälaista vertaistukea nettipäiväkirjojen eli blogien kautta voi saada. Nettipäiväkirjoja on tutkittu Suomessa vain vähän, minkä koen haasteena tutkimukseleni. Sen sijaan Internetin keskustelupalstoja on tutkittu jonkun verran, myös lapsettomuuteen liittyen (esim. Malin 2001). Aihetta on lähestytty myös muutamissa sosiologian ja sosiaalityön pro gradu- tutkielmissa (esim. Puhkuri 2004; Hollmen 2002).

Lapsettomuus voi olla myös valittua. Ympäristö suhtautuu voimakkaasti naisiin, jotka valitsevat elämän ilman lapsia. Äitinä ei sovi epäonnistua, eikä äitiydestä kieltäytymistä helposti hyväksytä (Granfelt 1998, 117). Äitiyteen liitetään edelleen paljon syvälle juurtuneita tabuja. Sen vuoksi on hankala ymmärtää, että äidiksi tulo ja äitiys eivät merkitse kaikille naisille samaa asiaa. (Orjasniemi 2005, 98.)

Tutkimuksessani keskityn kuitenkin tutkimaan tahattomasti lapsettomia naisia. Ilmiötä on hankala tilastoida, sillä kaikki lapsettomat eivät käy lapsettomuushoidoissa, eikä lapsettomuus ole tiedossa, ennen kuin lapsenhankinta tulee ajankohtaiseksi. Terveiden ja Hyvinvoinnin laitoksen (2011) mukaan lapsettomuushoitojen määrä on kuitenkin kasvanut tasaisesti 2000-luvulla. Vuonna 2010 hedelmöityshoitoja aloitettiin yli 14 000, joista seurasi 3112 raskautta. Hoitojen myötä syntyi 2548 lasta, joka on 4,2 prosenttia kaikista syntyneistä lapsista.

Lapsettomuudesta kärsivät naiset saattavat tuntea ympäristön asettamat naiseuden määrät vaikeana. Lapsettomuushoidot tuovat avun useille naisille, mutta osa heistä jää pysyvästi lapsettomiksi. Vuosien mittaan lapsettomuudesta tulee väistämättä osa naisten identiteettiä huolimatta lopputuloksesta. Blogien avulla naiset pystyvät jakamaan kipeän kokemuksen toistensa kanssa. Vertaistuki ja blogin kirjoittaminen auttavat asian sisäistämässä ja identiteetin uudelleenmäärittelyssä. Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä

pyrin selvittämään millaista vertaistuki Internetin blogimaailmassa on ja mikä merkitys vertaistuella on tahattomasti lapsettomille naisille. Toisella tutkimuskysymyksellä haen vastauksia siihen, mitä muita merkityksiä blogin pitämällä on kuin vertaistuellisia.

Tutkimuskysymykseni ovat;

- 1. Millaista vertaistukea tahattomasti lapsettomat naiset nettipäiväkirjoista saavat ja mikä merkitys sillä on heille?**
- 2. Mikä merkitys päiväkirjoilla on tahattomasti lapsettomille naisille?**

Tutkimukseni keskeisiä käsitteitä ovat naiseus ja äitiys, tahaton lapsettomuus ja vertaistuki, joita käsittelem ensimmäsissä luvuissa. Naiseus on kiedottu äitiyden ympärille; yhteiskunnassamme pidetään normaalina naisten luontaista halua tulla äidiksi ja noin 30-vuotiailta naisilta odotetaan tekoja sen saavuttamiseksi. Vaikka nainen voi nykypäivänä menestyä ja tehdä uraa miehen lailla, se ei poista velvollisuuksia, jotka liittyvät suvun jatkamiseen. Ympäristö ei osaa suhtautua lapsettomiin naisiin, jonka vuoksi tahattomasta lapsettomuudesta muodostuu siitä kärsiville kriisi.

Tutkimuksen aluksi avaan keskeisiä käsitteitä, naiseutta ja vertaistukea, jonka jälkeen pohdin Internetiin paikantuvaa vertaistukea ja kerron tutkimusprosessista. Koen naiseuden ja äitiyden käsitteiden avaamisen tärkeänä, sillä ne auttavat ymmärtämään, miksi lapsettomuudesta syntyy kriisi sen kohtaaville. Kulttuurisesti ja historiallisesti naiseuteen kuuluu olennaisesti reproduktio eli niin sanottu uusintamistehtävä. Kun naiseuteen kuuluvan ”tehtävän” täyttämässä ilmenee ongelmia, se vaikuttaa olennaisesti naisten elämään.

Neljännessä luvussa esittelen tutkimusprosessin ja pohdin tutkimuksen eettisiä kysymyksiä. Viimeisimpänä esittelen tutkimustulokset, jotka perustuvat Internetistä kerättyyn aineistoon. Aineistoni koostuu yhden tahattomasti lapsettoman naisen blogista sekä blogin kirjoituksiin jätetyistä kommentteista. Kutsun bloggaajaa tutkimuksessani nimellä *Malla*. Pro gradu-tutkielmani nimi, *Valo Pimeydessä*, on peräisin yhdestä *Mallan* kirjoituksesta. Kirjoituksessa *Malla* kertoo kanssabloggaajiensa olleen hänelle *valo pimeydessä*, joka kuvaa mielestäni erinomaisesti nettivertaistuen merkitystä kirjoittajalle.

2 Äitiys naiseuden normina

2.1 Naiseudesta

Yhteiskunnassamme pidetään normina saada lapsia jossain vaiheessa elämää ja äitiys paikannetaan luonnolliseksi osaksi naiseutta. Jo lapsena monet haaveilevat omista lapsista tulevaisuudessa. Tytöt ottavat pienenä mallia äideistään ja erilaiset kotileikit kuuluvat usein tyttöjen elämään (Hallman 1991, 196; Petrelius 2004, 50–51).

Naiseus on kautta aikain määritelty ja määritellään edelleen ensisijaisesti seksuaalisuuden, kodin ja äitiyden kautta (Immonen 1990, 7–8). Riitta Granfeltin (1998, 117) mukaan äitiyttä mitataan naisen normaaliuden ja kypsyyden mittana. Äitiyden ajatellaan tekevän tytöistä naisia. Tuula Gordonin (2001, 8–10) tekemän tutkimuksen mukaan nuoret naiset eivät pidä itseään vielä naisina puuttuvan äitiyden ja naisellisen tyylin vuoksi. Tutkimuksessa kysyttiin 17–18-vuotiailta nuorilta naisilta ja miehiltä, mitä heille tuli mieleen sanasta ”nainen”. Ensimmäisenä nainen toi nuorille mieleen *äidin*. Termit *ruumiillisuus* ja *tyylilesittäminen* nousivat myös kuvaamaan naista. Nuoret tytöt eivät halunneet korostaa naisellisia puoliaan, sillä kokivat naiseuden kahlitsevana. Yksilön kategoria antoi enemmän nuorille vapauksia ja mahdollisuuksia. Naiseus puolestaan kytkettiin velvollisuuksiin ja rajoitteisiin. Naiseuteen liitetyt odotukset sekä oletukset naiseuden rooli- ja toimintamalleista ohjaavat nuorten naisten identiteetin rakentumista (Väyrynen 2007, 31).

Äitiys on asettunut vahvasti naiseuden kulttuuriin. Tyttöyttä ei nähdä yhtä kahlitsevana kuin naiseutta. Tyttönä oleminen mielletään vapaampana; tyttöjen ei tarvitse miettiä lasten hankintaa, eikä heihin kohdisteta odotuksia lastenhankinnan suhteen. Tyttöyttä halutaan jatkaa ja lastenhankintaa lykätään pidempään. Ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut tasaisesti viimeisen vuosikymmenen aikana. Vuonna 2010 ensimmäisen lapsen synnyttäneiden keski-ikä oli 28,3 vuotta. (Tilastokeskus 2011.) Yksi syy lasten hankinnan lykkäämiselle saattaa olla, että äitiys nähdään naisen kokonaisvaltaisena tehtävänä. Äitiyden myötä aikaa itsensä toteuttamiselle on vähemmän.

Naisellisuus on nähty muihin suuntautuneena ja passiivisena, miehisuus puolestaan itseen suuntautuneena ja aktiivisena. Naiset ovat ja elävät muita varten, mikä vahvistaa

äitiyttä naisen päätehtävänä. (Haavio-Mannila 1984, 112.) Antiikin ajoista lähtien valistusfilosofien luomat dikotomiat, kuten luonto/kulttuuri, ruumis/henki ja perhe/työ ovat määritelleet naiseutta. Ensimmäinen termi viittaa naiseuteen, toiseksi mainittu mieheen ja miehisyyteen. Feministinen tutkimus on pyrkinyt hajottamaan perinteistä naiseuden määritelmää ja osoittanut näiden dikotomioiden hallinneen ja alistaneen naisia vuosisatojen ajan. (Liljeström 1996, 115.) Esimerkiksi feministit näkivät 1960-luvulla äitiyden negatiivisena lähinnä silloin vallinneen kotiäiti-ihanteen vuoksi. 1980-luvulla äitiys nähtiin kokemuksellisesti positiivisena, naisia rikastuttavana ja vahvistavana asiana. Äitiyden instituutio, äitiyden toteuttamisen ehdot, puolestaan nähtiin naista alistavana. Feministit pyrkivät saamaan äitiyden naisten omaan kontrolliin. (Vuori 2010, 112–113.)

Näen äitiyden normatiivisuuden vaikuttavan olennaisesti lapsettomuuden kriisin syntymiseen. Vaikka lapsen hankinta ei missään nimessä ole koskaan pakonomaista toimintaa, kulttuurissamme syvällä olevat traditiot ja naiseuden määreet olettavat naisten tulevan äideiksi jossain vaiheessa aikuisikää. Äitiys rakentuu osaksi tyttöjen identiteettiä jo nuorena. Itsestään selvänä pidetty tulevan äitiyden identiteetti haavoittuu lapsettomuuden myötä, jolloin siitä muodostuu kriisi.

2.2 Naiseus ja äitiys suhteessa lapsettomuuteen

Nykyisin naiseutta määritellään laajemmalla perspektiivillä. On naisia, jotka eivät tarkoituksenmukaisesti hanki koskaan lapsia. Vapaaehtoisesti lapsettomia on yhä enemmän ja asiasta on hiljalleen virinnyt myös julkista keskustelua. Tämän kaltainen naiseus on muuntautunut lähemmäs miehisyyden määritelmää. Naiset ovat alkaneet suuntautua enemmän itseen ja toisaalta miehet ovat alkaneet suuntautua ulospäin, toisille, mistä kertoo miesten osallistuminen enenevässä määrin hoivatehtävään.

Äidit nähdään äitiyden lisäksi nykyisin myös kumppaneina, työntekijöinä, kansalaisina ja ajattelijoina. Naisten omat tarpeet ovat saaneet yhä enemmän jalansijaa. (Vuori 2010, 118.) Äitiys ei ole enää naisen kokonaisvaltainen tehtävä, vaan sen rinnalle on tullut myös työ ja äitien oikeus omaan henkilökohtaiseen aikaan. Naiset ovat pyrkineet vapauttamaan itsensä äitiyden tiukasta sidoksesta ja tuoneet itseään enemmän esille aikuisina

naisina. Tämä on tietysti vaatinut isien aktivoimista huolenpitotehtäviin ja myös äitiyden jakamista muille hoivaajille. (Vuori 2010, 110.)

Naisten omat tarpeet ja niiden hyväksyminen eivät ole pelkästään helpottaneet naisten yhteiskunnallista asemaa. Naiseuden ja naisellisuuden normien muuttuminen saattaa asettaa naiset ristiriitaiseen tilanteeseen, sillä kulttuuri ja yhteiskunta eivät muutu yhtä nopeasti (Lempiäinen 2001, 37). Nyky-yhteiskunnassa ihannoidaan naista, joka hoitaa kodin, perheen ja luo vielä menestyksekkään uran. Gordonin (2001, 8-10) tutkimuksen tytöt kokivat, että naisen pitäisi pystyä tähän kaikkeen täydellisesti ja mieheltä puolestaan ei vaadita kuin ura. Raija Julkunen (2010, 242, 244) puhuu myös nyky-naisena olemisen vaativuudesta. Naiselle avautuneet mahdollisuudet eivät ole poistaneet entisiä velvoitteita. Naisen rooli synnyttäjänä, hoitajana ja huolehtijana ei ole muuttunut.

Nenne Hallman (1994, 197) kirjoittaa omasta valinnastaan olla lapseton. Hän kertoo päässeensä pitkälle urallaan ja kokee tietynlaista tasa-arvoisuutta, mutta kuitenkin ympäristö suhtautuu hänen lapsettomuuteensa aggressiivisesti. Hallmanin (mt.) mukaan yhteiskunnassamme ei ole sopivaa olla täysin lapseton nainen. Lapsettomuutta pidetään suurena onnettomuutena ja lapseton nainen saa usein sääliä osakseen. Myös Eeva Jokinen (1996, 54–55) kirjoittaa äitiydestä kieltäytymisen olevan tabu niin tekoina, kuin kirjoituksissakin, jonka vuoksi sitä on hankala tutkia. On normaalimpaa haluta ja hankkia lapsia kuin tietoisesti olla hankkimatta. Vaikka feministiset tavoitteet naiseuden kokonaisvaltaisuudesta ilman äitiyttä ovat saaneet jalansijaa kulttuurissamme, ja äitiyden ohella halutaan korostaa naisellisuutta ja naiseutta, yhteiskuntamme ei ole valmis lapsettomuuteen. Naiseus itsessään ei ole riittävä määre naiselle, vain äitiys tekee siitä hyväksyttävän yhteiskunnallisella tasolla.

Arja Mäkinen (2008) tutkii väitöskirjassaan naisia, joilla ei ole puolisoa, eikä lapsia. Mäkinen (2008, 35–36) kirjoittaa yksineläjän naisten rikkovan normia, jonka mukaan nainen ja mies elävät samassa kodissa avo- tai avioliitossa. Yhdessä he muodostavat ydinperheen hankkimalla yhteisiä lapsia. Nämä ovat familistisen ideologian lähtökohdat. Yhteiskunnassamme malli näyttäytyy tavoittelemisen arvoisena, ihanteellisimpana perhemallina. Perhettä pidetään normaalimpana elämisen muotona ja muut elämisen mallit, jotka poikkeavat perinteestä saavat herkästi osakseen vahvaakin moralisointia. (Jokinen 2005, 11.) Todellisuudessa vain osa perheistä on perinteisiä ihanteen mukaisia

ydinperheitä; kaikilla pariskunnilla ei ole lapsia, monet kasvattavat lapsensa yksinhuoltajina ja toiset elävät samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa. (Mäkinen 2008, 37.)

Kulttuurissamme yksilöt määritellään herkästi familismin kautta. Näin ollen pariskuntien odotetaan jossain vaiheessa hankkivan lapsia. Familistisen ideologian odotukset tuntuvat kärjistyvän kuitenkin enemmän naisiin kuin miehiin. Familismi määrittää naiset ensisijaisesti vaimoina ja äiteinä. (Mäkinen 2008, 37.) Näin ollen avioituneeseen pariin kohdistetaan valtavasti odotuksia suvunjatkumiselle. Ääriesimerkkinä voi mainita Ruotsin kruununprinsessa Victorian ja prinssi Danielin, jotka avioituivat kesällä 2010. Mediassa kirjoitettiin häiden jälkeen säännöllisesti vauvauutisista. Odotukset eivät olleet tässä tapauksessa ainoastaan lähipiirissä, vaan koko Ruotsin kansa odotti kruununperillistä. Ympäristön vaatimukset ja odotukset ruokkivat lapsettomuuden ongelmaa.

Jokaisen elämään kuuluu tapahtumia, jotka ovat tavalla tai toisella käänteen tekeviä. Tapahtuma on yksilölle psyykkisesti merkittävä ja tapahtuman seuraukset ovat näkyviä. Yhden vaiheen tai tapahtuman päättyessä siirrytään toiseen. Monet tapahtumista ovat sosiaalisesti aikataulutettuja. Tietyn ikäisenä kuuluu opiskella, mennä naimisiin ja saada lapsia. Sosiaaliset verkostot ja muut sosiaaliset tekijät yleensä tukevat ja antavat hyväksyntänsä tapahtumien tapahtumisesta oikeaan aikaan ja oikeassa, sopivassa iässä. Tapahtumien väliin jättäminen syystä tai toisesta saattaa puolestaan aiheuttaa ongelmia. (Marin 2001, 34–35, 37.)

Naisiin kohdistuvat odotukset ovat perhesuuntautuneempia ja ikäsidonnaisempia verrattuna miehiin. Lisäksi ikään liittyvä normatiivinen kontrolli on naisilla tiukempaa kuin miehillä (Salmela-Aro ym. 2002, 87.); miehen nuorempaa vaimoa ei paheksuta samalla tavalla kuin naisen nuorempaa miestä. Ikä ja nuoruus ovat naisten elämäntapahtumien kannalta merkittäviä, sillä naisen lisääntymiskyky vähenee iän myötä. Erityisesti ikä määrittää naisilla, millaisia tapahtumia ympäristö odottaa naisen elämässä tapahtuvan. (Mäkinen 2008, 42–43.)

Tutkimukseni tahattomasti lapsettomat naiset paikantuvat äitiyden ja vapaaehtoisesti lapsettomien naisten välimaastoon. He kamppailevat yhteiskunnan ja ympäristön vaatimusten sekä omien toiveiden, haaveiden ja halujen välissä tulla äidiksi. Toisaalta he myös kohtaavat samanlaisia asenteita kuin vapaaehtoisesti lapsettomat naiset. Yhteis-

kuntamme ja kulttuurimme luomat odotukset ja paineet naisten reproduktiolle ja äitiyden normatiivisuus luovat pohjan lapsettomuuden kriisille.

2.3 Lapsettomuuden kriisi

Perheen perustaminen on prosessi. Monet pariskunnat haluavat opiskella ensin itselleen ammatin ja tutustua kumppaniinsa rauhassa. Lapsen hankinta on harkittua ja suunniteltua. Harvoin kyseenalaistetaan omaa lastensaantikykyä, sitä pidetään lähes itsestäänselvyyttenä. Usein ajatellaan lapsen olevan biologinen oikeus ja luonnollinen asia, joka ”vain tapahtuu”. Aina lapsen hankkiminen ei kuitenkaan ole niin yksinkertaista.

Lapsettomuus saattaa olla monille ensimmäinen elämäkriisi, joka pakottaa tarkastelemaan omaa identiteettiä uudelleen. Tulevaisuus näyttäytyy varsin erilaisena, mikäli toivottua perheenisäystä ei tulekaan. Yhteiskunnan asettamat vaatimukset naiseudelle tuntuvat edelleen fokuoituvan äitiyteen. Naiset, jotka ovat pitempään nähneet itsensä tulevaisuudessa äiteinä, joutuvat määrittelemään itsensä lapsettomuuden myötä uudelleen.

Koska useimmat tahattomasti lapsettomat parit pitävät lasten hankintaa luonnollisena osana aikuisuutta, sosiaalinen status ja identiteetti ovat kovin erilaisia verrattuna parihin, jotka ovat lapsettomia omasta tahdostaan, tai eivät ole vielä hankkineet lapsia. Lasta haluavat näkevät itsensä potentiaalisina tulevina vanhempina. Lapsettomuuden myötä he joutuvat kuitenkin tahtomattaan ottamaan lapsettoman parin identiteetin. (Matthews & Matthews 1986, 641.)

Aika luo paineita lapsettomuuteen. Parien sosiaaliset verkostot asettavat odotuksia lastenhankinnalle. Paitsi, että sukulaiset odottavat parin perheenisäystä ja samanikäiset perustavat perhettä, myös vihjailut ja suorat kysymykset parin lapsentekoaikaisuudesta kieltävät oikea-aikaisuudesta. Ympäristö ei osaa suhtautua lapsettomuuteen, mikä aiheuttaa vaikeita tilanteita ja ahdistuneisuutta pariskunnissa. Tällaiset tapahtumat ovat omiaan lisäämään parien eristäytyneisyyttä sosiaalisesta elämästä.

Vuoden yrittämisen jälkeen pari voi hakeutua lapsettomuustutkimuksiin. Tutkimukset ja lapsettomuushoidot saattavat kestää vuosia (Matthews ym. 1986, 643). Ralph Matthew-

sin ja Anne Martin Matthewsinkin mukaan (mt., 643) hoitojen aikana lapsettomuudesta tulee osa ihmisen sosiaalista statusta ja identiteettiä. Lapsettomuushoitojen aloittaminen tekee ongelmasta todellisen. Hedelmättömyyden todentaminen on ihmiselle usein ensimmäinen elämänkriisi, jolla on kauaskantoisia seurauksia. (Salzer 1994, 29.)

Hoitojen myötä elämä muuttuu radikaalisti. Yksityisistä intiimeistä asioista, kuten kuu-kautiskierrosta ja sukupuolielämästä tulee yleisiä, mikä saa aikaan valtavaa hallitsemattomuuden tunnetta. Paitsi, että intiimeistä yksityisasioista keskustellaan jokaisella poliklinikkakäynnillä, myös itse lapsettomuushoidot hallitsevat kirjaimellisesti parien elämää; aikataulutettu sukupuolielämä ja lääketieteelliset tutkimukset kielivät kontrollidusta elämästä, joka pyörii lapsettomuuden ympärillä. (Matthews ym. 1986, 643–644.)

Lapsettomuuteen liittyy kirjo erilaisia tunteita, jotka vaihtelevat vihasta syyllisyyteen, pelosta toiveikkuuteen. Linda P. Salzer (1994, 33) kuvaa lapsettomuuden koettelemusta tunteiden vuoristoratana, sillä se voi muuttua toiveikkaan ja onnellisen ihmisen hetkessä epätoivoiseksi. Salzer (mt., 36–57) on jakanut lapsettomuuden kriisin neljään eri vaiheeseen. Ensimmäinen ihminen on järkyttynyt ja pyrkii torjumaan tapahtuneen. Asian torjuminen on osa ihmisen luonnollista puolustusmekanismia ja se antaa aikaa sopeutua tapahtuneeseen. Ensijärkytyksen jälkeen ihminen reagoi tapahtuneeseen. Hänellä on pakonomainen tarve ymmärtää, mitä on tapahtunut ja hakea syytä tapahtuneelle. Tässä vaiheessa parit yleensä hakeutuvat lapsettomuushoitoihin. Hoidot ovat kalliita ja raskaita, mikä osin vahvistaa tunnemyrskyä, joka liittyy myös reaktiovaiheeseen.

Reaktiovaihe saattaa kestää vuosia, sillä pelkästään lapsettomuushoidot voivat viedä useamman vuoden. Lääketiede on kehittynyt paljon lapsettomuushoidoissa. Uudet hoitomenetelmät ja kasvava tieto lapsettomuudesta luovat toivoa lapsettomuudesta kärsiville. Salzerin (mt., 28) mukaan uusien menetelmien ja hoitomuotojen kehittäminen on ristiriitaista. Hoidoista luopuminen ja tyytyminen johonkin muuhun ratkaisuun kuten adoptioon, inseminatioon luovuttajan spermalla tai lapsettomaan elämään, on vaikeaa, sillä aina löytyy jotain kokeilemisen arvoista, vaikka parilla olisi takana jo useita vaikeita ja raskaita hoitoja. Salzerin (mt.) mukaan toisinaan annetaan väärää toiveita siitä, että kaikkia lapsettomuudesta kärsiviä voitaisiin hoitaa.

Reaktiovaiheen jälkeen alkaa surutyö, joka alkaa parin harkitessa hoidoista luopumista. Lapsettomuus ei merkitse ainoastaan lapsen menetystä. Paitsi että biologista perillistä ei koskaan tule, hedelmättömyydessä menetetään äidiksi tulemisen fyysiset kokemukset kuten synnytys ja imettäminen, pariskunnan rakkaus yhteiseen lapseen, omanarvontunto ja seksuaalinen kuva itsestään sekä elämän hallinnan tunne. (mt., 55–56.) Ihminen joutuu rakentamaan identiteettinsä uudelleen. Surutyön päättää viimeinen vaihe, joka on hyväksyminen. Lapsettomuus ei kuitenkaan lopu tähän, vaan tunteet saattavat nousta pintaan tämänkin jälkeen. Lapsettomuuden aiheuttamat tunteet ja epätoivo saattavat nousta pintaan vielä vuosien jälkeen. Erona on, että lapsettomuus ei enää hallitse koko elämää. (mt., 57.)

Lapsettomuuden kriisi on pysäyttävä ja rankka kokemus. Sillä on kokonaisvaltaisia vaikutuksia sen kohtaavan elämään. Ympäristö ei välttämättä osaa suhtautua lapsettomiin, joka on omiaan lisäämään muun muassa pariskunnan sosiaalista eristäytymistä. Lapsettomat puhuvat harvoin kokemuksestaan lähipiirissä. Erilaisuuden tunne saattaa aiheuttaa yksinäisyyttä, erityisesti jos pariskunnan sosiaalisissa verkostoissa on paljon perheellisiä ihmisiä. Monet lapsettomista pitävät kokemuksen jakamista vertaisten kanssa erityisen tärkeänä ja jopa ainoana selviytymiskeinona. Pyrin tutkimuksessani ymmärtämään lapsettomuuden kokemusta ja lähestyn sitä sosiaalisesta, vertaistuellisesta näkökulmasta.

2.4 Aktiivista ja passiivista selviytymistä

Marjo Kuronen (1991, 224–225) määrittelee lapsettomuutta perheideologian kautta. Entisaikoina lapsia hankittiin lähinnä taloudellisen hyödyn vuoksi, hankkimaan perheelle enemmän elantoa, avuksi maatalon töihin sekä tueksi ja turvaksi vanhuutta ajatellen. Nykymaailmassa lapset ovat ennemmin taloudellinen rasite; lapsesta on tullut tuottajan sijasta kuluttaja. Lapsen arvo liittyy perheidylliin ja mielikuvissa onnellisessa perheessä on lapsia. Kurosen (mt., 225) mukaan muu kuin ydinperheen mukainen elämäntapa nähdään edelleen ongelmallisena, lähinnä sen vuoksi, että muunlaisia elämän järjestämisen malleja ei juuri ole.

Tahaton lapsettomuus on sensitiivinen asia ja sitä pidetään jopa tabun kaltaisena. Saija Ranz (2009, 206) kuvaa tabua yhtä aikaa yhteisesti tiedettynä julkisena ja toisaalta yksityisenä asiana, josta ei puhuta. Tabuasiasta puhuminen saattaa olla outoa, vaikeaa ja

jopa vaarallista. Ranzin (mt.) mukaan tällaiset vaikeudet kuvaavat ennakkoluuloja ja mielikuvia, jotka kielivät enemmän yleisestä ajattelusta kuin itse asiasta. Lapsettomuudesta kärsivät kertovat harvoin lapsettomuudesta muille kuin lähimmille sukulaisille ja ystäville. Muiden reagointi, säälin ja halveksunnan pelko ovat voimakkaita. Yksinäisyys on iso osa lapsettomuutta ja pelkojen varjossa eristäytyminen saattaa käydä helposti. Lisäksi muiden raskausuutiset ja kommentit lapsista satuttavat, eikä niille haluta enää altistua. Kuitenkin eristäytyminen sosiaalisesta elämästä, vaikeneminen ja ongelman kanssa yksinjäminen monesti pahentavat tilannetta. (Salzer 1994, 32.)

L. Lechner ym. (2007) ovat tutkineet tahattomasta lapsettomuudesta selviytymistä ja lapsettomuuden kanssa elämistä. Lapsettomuus aiheuttaa ahdinkoa, joka puolestaan saa aikaan terveysongelmia, masennusta ja surua. Naiset kokevat lapsettomuuden aiheuttaman ahdingon voimakkaammin kuin miehet (Jordan & Revenson 1999). Lechner ym. (2007) määrittelevät selviytymistä passiiviseen ja aktiiviseen. Aktiiviset selviytyjät yrittävät etsiä ratkaisua ongelmaan, mutta he yrittävät myös päästä elämässä eteenpäin. He hakevat sosiaalista tukea paitsi saman kokeneilta myös muilta tahoilta. Lisäksi he pyrkivät löytämään jotain muuta, mikä voisi täyttää lapsen jättämän aukon. Passiiviset selviytyjät puolestaan eristäytyvät helposti muista. Ongelmalla voi olla jopa lamaannuttava vaikutus, jolloin erityisesti tulevaisuuden suunnittelu on vaikeaa. Passiiviset selviytyjät elävät unelmista ja haaveista, jolloin todellisuutta voi olla vaikea kohdata. Tutkimustulosten mukaan passiivinen selviytymistapa lisää ahdistusta ja aktiivinen puolestaan vähentää sitä. Tutkijat korostivat epävirallisen sosiaalisen tuen lisäksi myös ammatillisen tuen merkitystä erityisesti silloin jos pari jää pysyvästi lapsettomaksi. Ongelmana on, että ammatillinen tuki on keskittynyt sairaaloihin ja lapsettomuusklinikoille ja sitä on tarjolla usein vain pareille, jotka käyvät läpi lapsettomuushoitoja. (mt. 293.)

Lapsettomuudesta kirjoittavat nettipäiväkirjan kirjoittajat ovat Lechnerin ym. (mt.) määritelmän mukaisesti molempia, sekä passiivisia että aktiivisia selviytyjiä. Lechnerin ym. määritelmä kuvastaa mielestäni hyvin bloggaamisen positiivisia sekä negatiivisia puolia. Tutkimuksessani käytän näitä käsitteitä analyttisinä apuvälineinä.

3 Internetin oma-apuryhmät, blogit

3.1 Lähtökohtia vertaisuudelle

Vertaistukea on ollut vuosisatojen ajan. Ystävät ovat kautta aikain purkaneet huoliaan toisilleen ja jakaneet käytännön neuvoja hankalissa elämäntilanteissa. Ensimmäiset organisoidut oma-apuryhmät ovat syntyneet jo 1800-luvun lopulla (Nylund 1996, 196). Vertaistuki, erilaiset ryhmät ja verkostot ovat lisääntyneet merkittävästi viimeisten vuosikymmenten aikana. Vertaistuen voimakkaasta kasvusta voi päätellä, että ihmisillä on tarve kertoa elämäkokemuksistaan ja saada puolestaan tietoa samassa elämäntilanteessa olevilta. Erityisesti asiat, jotka ovat vaikeita käsitellä lähimmäisten ihmisten ja perheiden kesken, tarvitsevat niin sanotusti neutraalimman paikan, jossa niistä voi puhua. (Nylund 2005, 195.) Liisa Hokkasen (2003, 254) mukaan vertaisuus on kansalaisten oma toimintamuoto, jonka olemassaoloon vaikuttaa se, millaisia muita auttamismuotoja on tarjolla.

Käsitän vertaistuen osana sosiaalisen tuen käsitettä. Sosiaalinen tuki liittyy olennaisesti ihmisten elämäntilanteiden muutosmahdollisuuksiin ja helpottaa itseä ja kanssaihmiä koskevien ratkaisujen tekemisessä (Kinnunen 1999, 102–103). Petri Kinnunen (mt.) määrittää sosiaalisen tuen olevan ihmisten, lähiyhteisöjen ja julkisen järjestelmän toimintoja, joiden avulla pyritään lisäämään edellytyksiä elämänhallinnan autonomisuudelle. Sosiaalinen tuki voi muodostua aineellisesta, tiedollisesta, taidollisesta, henkisestä tai emotionaalisesta tuesta.

Vertaistuki on monelle tahattomasti lapsettomalle erityisen tärkeää. Vertaistuen ei tarvitse olla ammatillista tai virallista, vaan riittää, että toinen on kokenut saman tai on samassa elämäntilanteessa. Marianne Nylund (1996, 193–194) kutsuu tällaisia epävirallisia ryhmiä oma-apuryhmiksi, joka tulee englanninkielisestä termistä *self help group*. Nylundin (mt.) mukaan oma-apuryhmän muodostavat henkilöt, jotka omaavat yhteisen ongelman tai ovat samassa elämäntilanteessa. Jakamalla kokemuksiaan toistensa kanssa, he pyrkivät ratkaisemaan tai helpottamaan ongelmaa tai vaikeaa elämäntilannetta.

Mielestäni termi oma-apuryhmä kuvaa hyvin vertaistukea, joka on syntynyt apua tai tukea vailla olevien omasta aloitteesta. Tahattomasti lapsettomien bloggaajien ryhmää

voisi määritellä juuri tällaiseksi oma-apuryhmäksi, koska ryhmä on muodostunut omista tarpeista ilman ulkopuolista apua. Nylundin (1996, 201–202) mukaan osa ihmisistä hakeutuu vertaistuen piiriin, koska eivät koe saavansa apua ammattityöntekijöiltä; viranomaisilla ei ole joko resursseja auttaa tai heidän tarjoama apu ei tunnu oikealta. Ryhmät voidaan nähdä vastalauseena ammattilaisten työtavoille.

Susanna Hyvärin (2005, 214) mukaan vertaisryhmät ymmärretään helposti joko uudeksi, omaksi auttamistyön muodoksi tai kilpailijaksi, joskus jopa uhkaksi ammatilliselle työlle. Robert Adams (1996, 23) puolestaan väittää oma-apuryhmien olevan vaihtoehto tai korvike sosiaalityölle. Eeva Kuuskoski (2003, 34) korostaa kuitenkin, että vertaistuki ja ammattiapu eivät ole toistensa kilpailijoita, vaan ne täydentävät toisiaan eri tuen muotoina. Vertaisryhmät voivat kannustaa jäseniään hakeutumaan ammattiavun piiriin ja ammattilaiset puolestaan voivat ehdottaa ihmisiä hakeutumaan vertaistukiryhmiin. Oma-apuryhmät parantavat jäsentensä itsetuntoa sekä taitoa selviytyä kriiseistä ja vaikeista tilanteista elämässä. (Nylund 1996, 204.) Vertaisauttamisessa on lisäksi uudenlaisia tapoja jäsentää kokemuksia ja yhteisöllisyyttä osana vastavuoroista tukea (Hyväri 2005, 214). Vertaistuen vahvuudet ovat tasa-arvoisuus, tilanneherkkyys, myötäeläminen ja ymmärtäminen. Vertaistuessa ei asetuta ammattiroolien taakse, vaan jokainen on oman elämänsä asiantuntija. (Kuuskoski 2003, 34.)

Kuuskosken (2003, 31) mukaan vertaistuella on erityinen merkitys silloin kun oma elämäntilanne on muuhun luonnolliseen ympärillä olevaan yhteisöön nähden erilainen. Lisäksi muutostilanteissa ja uuden identiteetin rakentuessa saman kokevan tai kokeneen tuki on tärkeää. Ongelmiin vertaiset avaavat toisilleen uusia näkökulmia. Luonteeltaan vertaistukisuhteet ovat henkilökohtaisia ja pitkäkestoisuutensa vuoksi niistä muodostuu korvaamaton tuki. (Kiikkala ym. 2005, 246.)

Vertaisauttamisen tärkeimpiä elementtejä on molemminpuolisuus. Vertaisuus pitää sisällään välttämättä jotain jaettua ja yhteistä (Hokkanen 2003, 267.) Vertaistukisuhteen syntyminen edellyttää kokemusten jakamista ja vuorovaikutteista kohtaamista. Tarvitaan yhteinen jaettu sosiaalinen tila, missä osallistujat ovat aktiivisia. Pelkkä kokemusten julkinen kertominen ja yleisön läsnäolo ei siis riitä, tarvitaan aktiivisuutta. Kokemusten jakaminen tarkoittaa oman henkilökohtaisesti koetun tapahtuman tai tunnetilan luovuttamista toisen käyttöön. Vertaistukisuhteessa vastaanottaja eläytyy toisen kokemuksiin, kuin ne olisivat hänen omiaan. (Hyväri 2005, 225.) Tämä tekee vertaistuesta

henkilökohtaista ja tukisuhteen tai ryhmän jäsenille korvaamatonta. Toisen kertomukseen on helpompi eläytyä, jos omaa samanlaisia kokemuksia.

Nylundin (2005, 203–205) mukaan on olemassa sekä positiivista että negatiivista vertaisriippuvuutta. Nylund (mt.,) tarkoittaa positiivisella vertaisriippuvuudella aktiivista vertaistuen etsimistä erilaisista ryhmistä ja verkostoista. Negatiivinen vertaisriippuvuus puolestaan voi synnyttää sitoutumattomuutta ja luottamuksen puutetta, mikäli erilaisissa verkostoissa sukkuloidaan ainoastaan omien tarpeiden tyydyttämiseksi. Tällöin molemmipuolisuus ei toteudu, eikä kunnollista vertaistukisuhdetta voi muodostua. Myös luottamuksellisuus ja salassapito voivat vaarantua.

Hokkasen (2003, 267) mukaan joskus asioita saatetaan liian helposti kutsua vertaisuudeksi. Tällöin sanan käyttö on helposti homogenisoivaa, jolloin saman kokemuksen omaaminen peittää alleen sen ilmenemisen erityispiirteet. Vertaisuus rinnastetaan helposti me-henkisyyteen ja yhteisen kokemusmaailman omaamiseen. Vertaisryhmän voivat muodostaa saman ikäiset, samassa työpaikassa olevat tai yhteisen harrastukset omaavat ilman, että ryhmän fokus muodostuisi auttamisesta tai tuesta. Vertaisryhmät voivat muodostaa pelkästään myös yhteisöllisyyttä ja ystävyyttä. (Hyväri 2005, 215.) Hokkanen (2003, 267) muistuttaa, että vertaistuessa kyseessä on aina vertaisuudesta tietyn asian ja sen erityisen ilmenemismuodon suhteen. Omassa tutkimuksessani tarkoitin vertaisryhmällä, vertaisuudella sekä vertaistuella tukevaa ja auttavaa yhteisöllisyyttä, jotka paikantuvat Internetin blogimaailmaan. Tutkin yhteisöllisyyttä ja vertaisuutta blogimaailmassa, missä lähtökohtana on naisten yhteinen kokemus. Käsittelen tutkimuksen empiirisessä osiossa myös bloggaamisen ja Internetissä muodostuvan yhteisön negatiivisia puolia.

3.2 Nettivertaituki blogimaailmassa

Vertaistukea voi saada toiselta samassa tilanteessa olevalta, ryhmistä tai verkosta (Nylund 2005, 203). Internet ja erityisesti Internetissä kommunikoiminen on yhä isompi osa ihmisten elämää (Watt ym. 2002, 62). Virtuaalisia vertaisryhmiä on ollut jo 1980-luvulla. Erityisesti 1990-luvun lopulla alkoivat yleistyä erilaiset chat- ja Internetkeskustelun muodot. Virtuaaliset vertaisryhmät ovat merkittävästi kasvattaneet vertaistukiryhmien määrää. (Nylund 2005, 201–202.)

Tutkimuksessani keskityn tutkimaan Internetiin paikantuvaa vertaistukea, jota kutsun nettivertaistueksi. Internet mahdollistaa useammalle henkilölle mahdollisuuden saada ja antaa vertaistukea. Lisäksi Internet määrittelee ja kategorisoi löyhästi yhteisöjään; fyysiset vertaistukiryhmät voivat rajata tarkasti osallistujansa. (mt., 201.) Vertaistuessa on kyse voimakkaasta yhteenkuuluvuuden tunteesta, jolloin arkojen ja henkilökohtaisten asioiden jakaminen mahdollistaa vaikeassa elämäntilanteessa olevien ihmisten voimaantumisen (Vanhanen 2011, 36).

Internetissä ryhmät muodostuvat itsestään virtuaalisissa yhteisöpalveluissa kuten keskustelufoorumilla ja blogeissa. Toistensa blogeja ja tekstejä lukiessa bloggaajat samaistuvat toisiinsa. Kommentoimalla toistensa tekstejä, he tukevat toinen toisiaan. Välittäminen ja aito kiinnostus kirjoittajaan välittyy kommentteista. Maili Malin (2001) on tutkinut tahattomasti lapsettomien käymää keskustelua Verkkoklinikan keskustelufoorumilla. Keskustelussa noudatettiin vastavuoroisuuden etiikkaa. Naiset kommentoivat ensin muiden kuulumisia osaaottavasti tai iloiten riippuen kunkin tilanteesta, jonka jälkeen he kertoivat omasta tilanteestaan. Kannustamisen ja lohduttamisen lomassa naiset neuvoivat toisiaan ja jakoivat tietoa esimerkiksi hoidoista. Yhteisöllisyydestä ja yhteenkuulumisesta kertoo myös yhteinen kieli. Lapsettomilla naisilla on omanlainen ja humoristinen tapa puhua lapsettomuudesta. Malinin (mt.) mukaan yhteinen kieli on omiaan lohduttamaan ja auttamaan raskaita hoitoja läpikäyviä naisia. Lisäksi kieli tekee eroa lapsensaaneisiin naisiin.

Nettivertaistuki ei ole paikkaan tai aikaan sidottu, vaan tukea saa silloin kun sitä itse kipeimmin tarvitsee. Lisäksi nettivertaistukea voisi pitää niin sanottuna matalan kynnyksen paikkana, sillä vertaistukea saadakseen ei tarvitse lähteä minnekään. Tämä on olennaista lapsettomille, sillä monet kuvaavat teksteissään toisinaan voimattomuuden ja väsymyksen tunteita. Lisäksi Internetin anonymiteetti helpottaa arkojen asioiden käsittelyä. Blogeissa on myös kommentteja henkilöiltä, jotka eivät itse pidä nettipäiväkirjaa, mutta kokevat saavansa vertaistukea pelkästään lukemalla blogeja. Tämän vuoksi monet jättävät nettipäiväkirjansa Internetiin kirjoittamisen lopetettuaan, jotta siitä voisi hyötyä samassa tilanteessa myöhemmin olevat kohtalotoverit.

Blogeissa on läsnä vahva vertaistuki. Nettipäiväkirjojen kirjoittajat saavat vertaistukea toisilta samasta aiheesta kirjoittavilta. Vertaistuki perustuu suurelta osalta kirjoitusten

kommentteihin, joita kuka tahansa voi käydä jättämässä kirjoituksiin. Chin-Lung Hsun ja Judy Chuan-Chuan Linin (2008, 68) mukaan bloggaaminen muodostaa uusia yhteisöjä, jotka jäsenyvät kun lukijat samaistuvat kirjoittajaan. Lapsettomuusblogien kirjoittajat ovat selkeästi muodostaneet yhteisöjä, jotka koostuvat toisista samassa elämäntilanteessa olevista kirjoittajista. Blogisivun reunassa on yleensä linkkirivi blogeihin, joissa kirjoittaja kertoo säännöllisesti vierailevansa. Muutamissa blogeissa on myös kirjoittajien kehittelemiä ja vetämiä projekteja. Projektin vetäjä päivittää omaan blogiinsa projektiin ilmoittautuneiden tilanteet lapsettomuushoidoista, hyvistä ja huonoista uutisista.

James R. Baker ja Susan M. Moore (2008) ovat tehneet vertailevan tutkimuksen Myspace-yhteisöpalvelun uusista bloggaajista ja ihmisistä, jotka eivät kirjoita blogia. Tutkimustulokset osoittivat, että uudet bloggaajat ovat masentuneempia ja ahdistuneempia kuin ne, jotka eivät kirjoita nettipäiväkirjaa lainkaan. Bakerin ym. (mt.) mukaan osa bloggaajista aloitti kirjoittamisen tarkoituksenaan lievittää ahdistusta ja ilmaistakseen itseään. Tutkimus osoittaa mielestäni hyvin, että bloggaaminen mielletään selviytymiskeinoksi vaikeasta elämäntilanteesta. Vaikeaa elämäntilannetta käsittelevä blogi aloitetaan usein, silloin kun on erityisen raskasta ja vaikeaa. Ahdistus saattaa hetkellisesti jopa kasvaa nettipäiväkirjan kirjoittamisen aloittamisesta. Bakerin ym. (mt., 84) mukaan bloggaaminen saa terapeuttisia ulottuvuuksia vasta kun nettipäiväkirjan pitämisestä on tullut säännöllistä.

Nettivertaisuella voi olla myös negatiivisia vaikutuksia. Bloggaaminen saattaa aiheuttaa riippuvuutta (ks. Young 1996; Hokkanen 2003, 267). Vertaisuus verkossa tuo helpotusta ahdistukseen ja erityisesti vaikeassa elämäntilanteessa bloggaaja saattaa tulla riippuvaiseksi helpotuksen tunteesta. Blogiriippuvuus saattaa myös lisätä epätoivottujen suhteiden syntymistä ja vähentää oikeiden suhteiden ylläpitämistä. Internetin virtuaali-ryhmät voivat myös vähentää käyttäjän yksityisyyttä sekä synnyttää virtuaaliuteliaisuutta tai -urkintaa (*cyberstalking*) (Finn & Banach 2000), sillä kaikkia Internetin käyttäjiä ei pystytä määrittämään ja identifioimaan (Nylund 2005, 205). Jerry Finnin ja Mary Banachin (2000) mukaan muita virtuaaliyhteisöjen ongelmia ovat muun muassa epäluotettavan informaation antaminen ja testaamattomien hoitomuotojen tarjoaminen.

Tutkimuksessani vertaistuki paikantuu Internetiin. Vertaistuki saa erilaisia muotoja ja piirteitä Internetissä. Internetissä ilmentyvää vertaistukea kutsun nettivertaistueksi jota tutkin lapsettomuusblogeista. Internetissä vertaistuen ja saman kokeneiden löytäminen

on helpompaa kuin todellisessa eli faktuaalisessa elämässä. Lisäksi virtuaalinen ympäristö mahdollistaa vertaistuen saatavuuden vuorokauden ajasta riippumatta.

Vertaistuen hakemista ja itselle vaikeiden asioiden käsittelyä helpottaa Internetin anonymitteetti. Blogien avulla vertaiset pystyvät lisäksi käsittelemään ilmiöön liittyviä tunteita ja läpikäymään lapsettomuuden aiheuttamaa kriisiä sekä omissa kirjoituksissa että lukemalla ja kommentoimalla muiden kirjoituksia.

3.3 Internet vuorovaikutuksen paikkana

Internetin positiiviset puolet ovat jääneet negatiivisten seikkojen varjoon. Internet tarjoaa parhaimmillaan esimerkiksi hyvän ja edullisen tavan pitää kaukana asuviin ystäviin yhteyttä. Se on myös tapa tavata uusia ihmisiä ja muodostaa erilaisia yhteisöjä. Ihmisten kohtaaminen verkossa on suositumpaa kuin koskaan. Internetin yhteisöpalveluihin, esimerkiksi Facebookiin, Twitteriin tai vastaavaan kuului keväällä 2010 jopa 42 prosenttia 16–74-vuotiaista suomalaisista (Hintikka 2011, 114). Internet koostuu monista erilaisista vuorovaikutuksen areenoista, joissa ihmiset kohtaavat virtuaalisesti. Laajimmillaan ne ovat julkisia suurelle yleisölle tarkoitettuja jopa kansainvälisiä sivustoja, kuten interaktiiviset uutissivustot (esim. CNN ja Helsingin Sanomat), joissa ihmiset voivat kommentoida uutisartikkeleita. Kapeimmillaan sivustot taas ovat salasanoin suojattuja yksityisiä sivustoja, kuten esimerkiksi privatit keskustelufoorumit. (McKee & Porter 2009, 77.) Sosiaalisesta mediasta koostuva verkkomaailma ei kuitenkaan ole enää erillinen kohtaamispaikka vaan se liittyy niin sanotun fyysisen maailman kanssa. Ihmiset, jotka ovat läheisiä toisilleen ja jotka tapaavat muutoinkin toisiaan, ovat lisäksi aktiivisesti yhteydessä toisiinsa Internetissä esimerkiksi Facebookin välityksellä. (Kangaspunta 2011, 30.)

Janne Matikainen (2006, 179) on määritellyt ihmisten vuorovaikutusta Internetissä avoimeen ja suljettuun, henkilökohtaiseen ja julkiseen sekä reaaliaikaiseen (*synkroninen*) ja ei-reaaliaikaiseen (*asynkroninen*) vuorovaikutukseen. Internet yleisesti on avoin ympäristö, mutta jotkut verkossa olevat tilat ja yhteisöt voivat olla suljettuja, kuten erilaiset oppimisympäristöt ja intranetit. Blogit voivat olla kumpaakin, avoimia ja suljettuja. Näin bloggaajat voivat suojata halutessaan yksityisyyttään. Henkilökohtaisella ja

julkisella jaottelulla Matikainen (mt.) hahmottaa Internetissä esitettävän viestin yleisöä. Pienimmillään viesti voidaan tarkoittaa vain yhdelle henkilölle, esimerkiksi sähköpostin välityksellä. Laajimmillaan yleisö voi olla erittäin laaja, esimerkiksi suosituilla blogeilla saattaa olla useita kymmeniä lukijoita. Yleisöä on kuitenkin hankala määrittää, sillä monet käyvät vain lukemassa kirjoituksia, jättämättä viestiä. Blogit ja keskustelufoorumit ovat ei-reaaliaikaisia eli asynkronisia yhteisöjä. Reaaliaikaisesta puolestaan ovat esimerkiksi erilaiset chat-keskustelut ja uudenlaiset reaaliaikaiset vuorovaikutusympäristöt kuten *Skype* ja *MSN Messenger*. Eriaikaisuus tuo erityispiirteitä vuorovaikutukseen. (Matikainen, mt.) Merkittävin ero näillä on yleisön määrä. Chat-keskusteluissa yleisönä on korkeintaan muutamia ihmisiä, kun blogeilla, joita voi käydä lukemassa silloin kun itselle sopii, voi olla kymmeniä. Vuorovaikutus on tällöin moninaisempaa ja jaettu useamman ihmisen kesken.

Internetissä tapahtuvaa ihmisten kohtaamista eli verkkovuorovaikutusta (*Computer-mediated communication* eli *CMC*) on tutkittu pitkään. Verkkovuorovaikutusta on pidetty vähemmän sosiaalisena kuin kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta. Toisaalta verkkovuorovaikutusta on pidetty myös tasa-arvoisempana, demokraattisempana ja vapaampana vuorovaikutuksen muotona. (Watt ym. 2002, 63.) Verkkovuorovaikutustutkimuksessa on kiinnitetty paljon huomiota vihjeettömyyteen, eli tietokonevälitteisen vuorovaikutuksen puuttuviin sosiaalisiin vihjeisiin, jota kutsutaan vihjeettömyysmalliksi. Vihjeillä tarkoitetaan esimerkiksi tunteiden ja mielialojen tahatonta ilmaisua. Tietokoneiden välityksellä vihjeiden ilmaisu on hankalampaa kuin kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa. Vihjeiden puuttumisen vuoksi verkkovuorovaikutusta on pidetty anti-sosiaalisena. Vihjeettömyys-mallissa ajatuksena on, että vihjeettömyys johtaa suurempaan psykologiseen etäisyyteen, mikä puolestaan lisää tehtäväkeskeistä viestintää. Mallin mukaan sosiaalisten ja kontekstuaalisten vihjeiden puute johtaa heikompiin sosiaalisiin normeihin ja rajoitteisiin. Vihjeettömyys-mallissa on kuitenkin kiinnitetty huomiota vain sosiaalisiin vihjeisiin, ei niinkään sosiaalisiin ilmiöihin, kuten ryhmiin tai sosiaaliseen identiteettiin verkossa. Sosiaalisia vihjeitä voidaan tuottaa verkossakin, vaikka ne eivät olekaan non-verbaalisia. Verkossa sosiaaliset vihjeet muodostuvat esimerkiksi tekstin tyylistä, lähetystavasta ja ajasta. (Matikainen 2006, 180, 182.)

SIDE-teoria (*Social Identification/Deindividuation theory*) eli samaistumisen/deindividuaation teoria puolestaan on muodostunut edellisen vihjeettömyys-mallin pohjalta (Watt ym. 2002, 69–72). Se käsittää sosiaalisen identiteetin teorian Internetissä,

mikä tarkoittaa ryhmäjäsennyksiin perustuvaa minäkuva. Niin fyysisessä elämässä kuin Internetissäkin pyrimme suosimaan ryhmiä, joihin samaistumme tai jo ennestään kuulumme. Lähtökohtana Internetissä on anonymiteetti ja yksityisyys. Tämän jälkeen esiin nousee persoonallisuus ja sosiaalisen identiteetin tärkeys sekä epäyksilöllistyminen, deindividuaatio, mikä määrittää, onko ryhmä tärkeä vai ei. Ryhmään kuulumisen ja sen tärkeys puolestaan synnyttävät uskollisuutta ryhmän normeille. SIDE-teoria selittää hyvin ryhmien ja yhteisöjen muodostumista verkossa. (Matikainen 2006, 182–183.)

Blogimaailmassa epäyksilöllistyminen tapahtuu kun bloggaajista tulee toisilleen tärkeitä, konkreettisimmin silloin kun bloginpitäjä rajaa blogissa vierailevat salasanalla. Tällöin bloggaaminen anonyymina vertaistuen lähteenä menettää varsinaisen merkityksensä. Salasanan taakse kätketyn blogin avulla pidetään yhteyttä ja tutustutaan tarkemmin tuttuihin bloggaajiin, jolloin suhteet heidän välillään voivat syventyä ystävyys-tasolle. Matikaisen (mt., 183) mukaan SIDE-mallia on kritisoitu fokuoitumisesta liikaa ryhmäjäsennyksiin ja -kategorioihin jättäen huomiotta läheiset suhteet, joita Internetissä muodostuu. Joissain tapauksissa Internetissä muodostuneet suhteet voivat olla jopa läheisempiä kuin fyysisesti kasvokkain muodostuneet.

Tutkimuksessani kiinnitän huomiota bloggaajien välisiin suhteisiin ja niiden merkityksiin blogin kirjoittajalle. Näen Internetin vuorovaikutuksen ja kommunikaation ymmärtämisen tärkeänä tutkimukseni kannalta, sillä lähtökohtaisesti nettivertaistuki blogimaailmassa perustuu Internetissä tapahtuvaan vuorovaikutukseen ja kommunikointiin vertaisten kesken. Nettivertaistuen kannalta olennaista on ymmärtää virtuaalisen ympäristön asynkronisuutta, vihjeettömyyttä, anonymiteettiä sekä sosiaalisen identiteetin muodostumista Internetissä.

4 Tutkimusprosessi

4.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoitteet

Internetiä on tutkittu paljon negatiivisesta näkökulmasta, lähinnä siihen liittyneiden ikävien tapahtumien, kuten koulusurmien johdosta. Näen kuitenkin Internetissä enemmän positiivisia kuin negatiivisia puolia, jonka vuoksi haluan tutkia Internetin myönteistä puolta. Internetin yhteisöllisyys ja vertaistuki on tällä vuosituhannella syntynyt ja yhä kasvava vertaistuen muoto.

Olen kiinnostunut Internetissä tapahtuvasta vuorovaikutuksesta ja kommunikoinnista, erityisesti vaikeiden asioiden käsittelemisestä Internetissä. Olen havainnut Internetin olevan monelle tärkeä väylä kommunikoida ihmisten kanssa. Näkökulmani tutkimuksessani on vertaistuellinen. Bloggaaminen eli nettipäiväkirjan kirjoittaminen on yksi tapa saada ja antaa vertaistukea samassa tilanteessa olevien kesken. Tutkimuksessani tarkastelen vertaistukea tahattomasti lapsettomien naisten nettipäiväkirjoissa eli blogeissa. Tarkoitukseni on selvittää, minkälaista vertaistukea nettipäiväkirjojen välityksellä saa, miten se ilmenee ja mikä merkitys sillä sekä itse bloggaamisella on tahattomasti lapsettomien naisten elämässä.

Tutkimuskysymykseni ovat;

- 1. Millaista vertaistukea tahattomasti lapsettomat naiset nettipäiväkirjoista saavat ja mikä merkitys sillä on heille?**
- 2. Mikä merkitys päiväkirjoilla on tahattomasti lapsettomille naisille?**

Aloittaessani pohtimaan pro gradu- tutkielmani aihetta, kiinnostukseni oli Internetin vertaistuessa. Kävin ensin lukemassa erilaisia keskustelupalstoja, mutta en saanut niistä hahmoteltua mielekästä gradun aihetta. Keskustelupalstoilla oli linkkejä ihmisten kirjoittamiin blogeihin, joiden avulla löysin ensimmäiset lapsettomuusblogitkin. Vertaistukea blogimaailmassa olisi voinut tarkastella myös esimerkiksi anoreksiaa ja bulimiaa sairastavien nuorten blogeista. Lukiessani erilaisia blogeja koin yhteisöllisyyden ja vertaistuen merkityksen erityisen voimakkaana lapsettomuutta käsittelevissä blogeissa, jonka vuoksi valitsin tahatonta lapsettomuutta käsittelevät blogit.

Tutkimukseni tavoitteena on tuottaa tietoa vertaistuesta Internetin blogimaailmassa, vertaistuen kokemuksesta ja bloggaamisen merkityksistä. Koska suomenkielistä Internet-tutkimusta aiheesta on niukasti, jos ollenkaan varsinaisesti vertaistuellisesta näkökulmasta, koen myös tuottavani pro gradu-tutkielmallani uutta tietoa vertaistuen muodosta, joka liittyy vahvasti nykyaikaan.

Sosiaalityön tutkimuksen kentällä vertaistuki on tärkeä tutkimuskohde. Vertaistoiminnan tutkimusta on tehty pääsääntöisesti sosiaali- ja yhteiskuntatieteiden sekä psykologian ja terveystieteiden saralla. Tutkimuksellisia teemoja sosiaalityössä ovat olleet muun muassa arvot, osallisuus, voimaantuminen ja yhteisöllisyys. (Nylund 2005, 197.) Marianne Nylund ja Anne Birgitta Yeung (2005, 22–23) peräänkuuluttavat tutkittavien oman äänen ja kokemuksellisuuden esiin tuomista vertaistukitutkimuksessa (myös Hyväri 2005), sillä yksi vertaistoiminnan tutkimisen haasteena on ollut aihepiirin haltuunotto, sen kuvaaminen ja analysoiminen perinteisen tutkimuksen keinoin. Vertaisryhmien laadullinen tutkimus antaa uutta tietoa ja syventää jo olemassa olevaa tietoa erityisesti vertaistuen vastavuoroisuudesta ja kokemuksen ymmärtämisestä (Hyväri 2001).

Yhteisöllisyys on muuttunut tietoyhteiskunnan myötä yhä moninaisemmaksi. Bloggaaminen vertaistuen muotona on nopeasti kasvava uusi ilmiö. Ilmiön tutkiminen blogien näkökulmasta antaa erilaista perspektiiviä ja auttaa paremmin tuottamaan ilmiötä ymmärtämään pyrkivää tietoa. Ennen kaikkea blogeja tutkimalla pyrin tuomaan esiin tutkittavien oman äänen nettivertaistuen kokemuksesta.

4.2 Fenomenologis-hermeneuttinen näkökulma

Tutkimukseni on luonteeltaan laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Karkeimmillaan Jari Eskolan ja Juha Suorannan (1998, 13, 18) mukaan laadullista tutkimusta voisi kutsua yksinkertaisuudessaan aineiston ja analyysin muodon kuvaamiseksi. Laadulliselle tutkimukselle Eskolan ym. (mt.) mukaan on ominaista muun muassa tutkittavien näkökulma, harkinnanvarainen tai teoreettinen otanta, hypoteesittomuus, aineistonkeruun menetelmä sekä tutkijan asema. Laadullisen tutkimuksen voi tehdä varsin pienenkin aineiston pohjalta, jolloin tarkoitus on analysoida sitä mahdollisimman perusteellisesti.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ensisijaisesti kuvaamaan jotain tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jostain ilmiöstä. (mt.) Tutkimuksessani päällimmäisenä on ilmiötä ja toimintaa ymmärtämään pyrkivä tutkimusote eli hermeneuttinen tutkimusote, tarkemmin fenomenologis-hermeneuttinen, joka on osa hermeneuttista tutkimusperinnettä. Fenomenologisessa ja hermeneuttisessa ihmiskäsityksessä tärkeitä käsitteitä ovat kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys (Tuomi & Sarajärvi 2003, 34; Laine 2010, 28). Juha Perttulan (2005, 116) mukaan fenomenologinen tutkimusote soveltuu kaikkiin olemassa oleviin tieteenaloihin, kun tutkitaan subjektiivista kokemusta. Tutkimukseni pyrkii vertaistuen, erityisesti nettivertaistuen kokemuksen ymmärtämiseen. Mielestäni kokemusta ei voi ymmärtää, ennen kuin on tutkinut itse kokemusta, jonka pohjalta voidaan muodostaa ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Tämän vuoksi fenomenologia painottuu tutkimuksessani.

Fenomenologiassa on kyse kokemuksen tutkimisesta (Laine 2010, 29–30). Timo Laineen (mt.) mukaan kokemus käsitetään laajasti *ihmisen kokemuksellisena suhteena omaan todellisuuteensa*. Tarkemmin fenomenologiassa tutkitaan ihmisen suhdetta omaan elämäntodellisuuteensa. Kokemuksellisuus muodostuu havainnoista, joita ihminen tekee pyrkimystensä, kiinnostustensa ja uskomustensa valossa. Perttula (2005, 150) puolestaan määrittelee kokemuksen olevan sitä, mitä sen hetkinen elämäntilanne ihmiselle tarkoittaa.

Ihmisten tekoja pyritään ymmärtämään sen mukaan, millaisten merkitysten pohjalta hän niitä tekee. Fenomenologisen merkitysteorian mukaan merkitykset ovat peräisin yhteisöstä, jossa lapsesta kasvamme. Yhteisön myötä meillä on myös yhteisiä merkityksiä. (Laine 2010, 29–30.) Laineen (mt., 30) mukaan ihmisten toiminta on tarkoituksen mukaista ja heidän suhteensa todellisuuteen on merkityksellistä. Ihmisten toiminnan ja tekojen ymmärtäminen on tärkeää, sillä siten pystytään ymmärtämään ihmisten käyttäytymistä (Addison 1992, 111). Tutkielmallani pyrin ymmärtämään lapsettomuuden kriisiä ja vertaistukea siitä selviytymisen kokemuksena.

Hermeneuttisen ulottuvuuden merkitys tutkimuksessa on yleisesti ymmärtäminen ja tulkinta. Hermeneutiikka tulee erityisesti esille ihmisten välisessä kommunikaatiossa, erityisesti tutkittaessa ilmaisuja, paitsi kirjallisia mutta myös kehollisia. Ilmaisujen kautta pystytään löytämään merkityksiä, joita voidaan tutkia vain ymmärtämällä ja tulkitse-

malla. (Laine 2010, 31.) Richard B. Addisonin (1992, 112) on antanut esimerkkejä tutkimusongelmista, joiden ratkaisemiseen sopii hyvin hermeneuttinen lähestymistapa. Tällaisia voivat olla ihmisten vuorovaikutuksen ja vaikeiden tapahtumien merkitysten ja suhteiden ymmärtäminen.

Aineistoni antaa hyvän lähtökohdan fenomenologisen tutkimuksen toteuttamiselle. Juha Virtasen (2006, 170) mukaan tutkimuksen aineisto tulisi hankkia siten, että tutkija vaikuttaisi mahdollisimman vähän kokemuksiin, joita tutkittavat tuovat esille. Tällöin saadaan esille tutkittavan välitön kokemus. Tutkimukseni analyysissä olen pyrkinyt aineistosta tutkimuskysymysteni ohjaamana poimimieni sitaattien ja kappaleiden eli ilmaisujen merkitysten ymmärtämiseen ja niiden tulkitsemiseen. Tutkimuskysymykseni vertaistuen ja blogien merkityksestä viittaavat jo itsessään fenomenologis-hermeneuttiseen tutkimusperinteeseen. Analyysissä ilmenikin vahva kokemuksen, eli vertaistuen kokemuksen merkitys lapsettomuudesta kärsivien naisten elämässä. Vertaistuen merkitys muodostunut lapsettomuuden kriisistä, joka puolestaan on osittain yhteisön ja yhteiskunnan tuottama.

Laineen (mt., 34) mukaan tutkijan on aina kyseenalaistettava tulkintansa ja tarkasteltava niitä kriittisesti. Hän suosittelee refleктоimaan tulkintoja, jolloin tutkija on mahdollisimman tietoinen omista tutkimuksellisista lähtökohdista. Tämä auttaa tutkijaa näkemään mahdollisia ennakkoluuloja ja tarkkailemaan niiden vaikutuksia tulkintoihin.

Tutkimukseni tieto pohjautuu teoreettiseen ja empiiriseen tietoon. Jari Metsämuurosen (2006, 36–37) mukaan ilman oikeita tarkasti määriteltyjä käsitteitä, ei tutkimusta voida toteuttaa niin, että tutkimus voitaisiin tehdä uudelleen tarvittaessa. Teoreettinen tieto ja viitekehys muodostuvat tutkimukseni käsitteistöä, joita ovat naiseus, nettivertaistuki ja tahaton lapsettomuus. Käsitteiden avulla pyrin tuottamaan tietoa Internetissä tapahtuvasta vertaistuesta, joka ilmentyy tahatonta lapsettomuutta käsittelevien naisten blogeissa.

4.3 Tutkimusaineistona blogit

Nettipäiväkirjaa eli blogia voi kirjoittaa ilmaiseksi kuka tahansa haluamastaan aiheesta. Nettipäiväkirjan perustaminen ei vaadi erityistaitoja, sillä Internetissä on useita nettipäi-

väkirja-palveluita, jotka tarjoavat pohjan päiväkirjan kirjoittamiselle. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi www.vuodatus.net ja www.blogspot.com. Vuodatus.net määrittää itsensä sivuillaan blogi- ja yhteisöpalveluiksi. Palveluissa blogeille on olemassa valmiita pohjia, jolloin sivustot näyttävät samanlaisilta. Blogipalvelut on rakennettu kuitenkin niin, että niitä pystyy helposti muokkaamaan ja monet bloggaajista tekeekin sivustosta omannäköisiänsä. Lisäksi rekisteröityneet käyttäjät voivat helposti selailta toisten käyttäjien blogeja palvelussa. Blogikirjoitukset etenevät kronologisesti siten, että uusien kirjoitusten on aina ensimmäisenä. Tämä helpottaa blogissa säännöllisesti vierailevia.

Bloggaaminen eli nettipäiväkirjan kirjoittaminen on yleistynyt muutamassa vuodessa paljon. Lois-Ann Scheidt (2006, 193) arvioi aktiivisia nettipäiväkirjoja olevan vuonna 2006 noin 10,7 miljoonaa. Bonnie A. Nardi ym. (2004b) ovat tutkineet nettipäiväkirjoja ja haastatelleet niiden kirjoittajia. Näistä luvuista blogimäärä on varmasti moninkertaistunut. Tilastokeskuksen (2008) *Tieto- ja viestintätekniikan käyttötutkimuksessa* tutkittiin Internetin käyttäjien käyttötarkoituksia ja niiden kehitystä viime vuosina. Tutkimuksen mukaan vuonna 2006 vain 15 prosenttia vastaajista luki blogeja kun muutama vuosi myöhemmin, vuonna 2008 määrä oli kaksinkertaistunut.

Nardin ym. (mt. 43) mukaan kirjoittajat kirjoittavat nettipäiväkirjaa kertoakseen elämästään esimerkiksi kaukana asuville ystävilleen ja sukulaisilleen, ilmaistakseen mielipiteensä ajankohtaisista asioista, liittyen esimerkiksi politiikkaan, tallentaakseen ideoitaan ja ajatuksiaan, ilmaistakseen syvimpiä tunteitaan ja pitääkseen yllä yhteisöä. Blogeissa on ulottuvuuksia sosiaalisen tuen, ystävyyssuhteiden ja positiivisen vuorovaikutuksen piirissä (Baker ym. 2008, 81). Blogimaailmassa yhteisöt muodostuvat kun saman aihepiirin kirjoittajat vierailevat toistensa blogeissa ja keskustelevat kirjoitusten ja niihin jätettävien kommenttien kautta. Bloggaajat ovat sekä tuottajia että kuluttajia; he tuottavat itse tekstiä oman blogin muodossa, mutta käyvät lukemassa ja kommentoimassa myös muiden tuotoksia. Molemminpuolisuus on keskeinen piirre bloggaamisessa ja erittäin olennainen vertaistuellisesti. Kuitenkin jo pelkästään blogien lukeminen voi antaa toisille vertaistuellisia kokemuksia.

Nettipäiväkirjan kirjoittaminen eli bloggaaminen on osa sosiaalista mediaa. Sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan Internetin tarjoamia palveluita, kuten keskustelufoorumeja, nettipäiväkirja-palveluita ja erilaisia jäsenyyttä vaativia sivustoja kuten yhteisöpalvelu Facebookia, Twitteria ja MySpacea. Sosiaalinen media koostuu monimuotoisista ja vuoro-

vaikutteisista verkkoympäristöistä, joissa käyttäjät tuottavat ja jakavat sisältöä yhteisöllisesti. (Matikainen 2008.) Sosiaalista mediaa on lehdistössä ja mediassa tarkasteltu kriittisesti. 2000-luvun puolivälissä koulusurmien seurauksena Internet sai osakseen valtavasti negatiivista huomiota, sillä molemmat koulusurmaajat olivat ahkeria Internetin ja sosiaalisen median käyttäjiä. Viime vuosina erityisesti yhteisöpalvelu Facebookin suuri suosio on herättänyt mediassa paljon kysymyksiä muun muassa yksilönsuojasta, sillä pääsääntöisesti ihmiset esiintyvät Facebookissa omalla nimellään.

Toisille Internet voi olla ainoa paikka, jossa henkilökohtaisten arkojen asioiden jakaminen on mahdollista. Nettipäiväkirja mahdollistaa kipeiden kokemusten jakamisen anonyymisti. Nettipäiväkirja mahdollistaa vaikeiden asioiden käsittelyn myös kirjoittajalle. Erona perinteiseen päiväkirjaan on se, että blogia kirjoitetaan paitsi itselle, myös muille Internetin käyttäjille. (Venäläinen 2004, 28–29.) Anonymiteetin avulla teot ja ajatukset voidaan erottaa henkilön todellisesta identiteetistä (Heirman & Walgrave 2008), mikä voidaan tulkita sekä positiivisesti että negatiivisesti.

Tutkimusaineiston valinta

Internet aineistonkeruupaikkana on ehtymätön. Materiaalia löytyy paljon aiheesta kuin aiheesta. Kuka tahansa pystyy laittamaan Internetiin lähestulkoon minkälaista materiaalia tahansa, jolloin materiaalin luotettavuutta voi olla vaikea arvioida. Internetissä nimi, ammatti, sukupuoli, sosiaalinen rooli ja mielipiteet ovat helposti muunneltavissa olevia elementtejä, jotka eivät välttämättä vastaa todellisuutta. (Hänninen 2003.) Tutkijan on vaikea saada täyttä varmuutta näistä tekijöistä, sillä Internetissä ei voi tehdä aistien avulla huomioita siellä liikkuvista ihmisistä (Kuula 2011, 170). Riitta Hänninen (2003) kuitenkin muistuttaa, että Internetissä suurin osa ihmisten itsestään ilmoittamista tiedoista pitää paikkaansa, eikä sitä ainakaan lähtökohtaisesti tulisi pitää epäluotettavana. Pidän erittäin epätodennäköisenä, että blogin kirjoittaja ja kommentoijat eivät olisi todellisia ja totuudenmukaisia, sillä tutkimani blogi ja bloggaajan käsittelemät asiat olivat samankaltaisia kuin monissa muissa lapsettomuutta käsittelevissä blogeissa.

Tärkeää on aineiston rajaaminen mielekkäällä tavalla jäsenneyksi ja rajatuksi tutkimusaineistoksi (Kuula 2011, 170). Lapsettomuudesta kertovia nettipäiväkirjoja löytyy Internetistä kymmeniä. Useimpien päiväkirjojen kirjoittajat ovat aktiivisia, sillä kirjoituksia saattaa löytyä useammalta vuodelta. Sisällöltään ja tyyliltään blogit ovat erilaisia.

Toiset panostavat tekstiinsä enemmän, esimerkiksi sävyttämällä tekstejä runoin, toiset kirjoittavat suunnittele mattomasti. Suunnittele mattomissa kirjoituksissa on enemmän kirjoitusvirheitä, kuin harkituissa ja suunnitelluissa kirjoituksissa. Lukemissani blogeissa, jotka tulkit sin suunnitellummin kirjoitetuiksi, kirjoittajat pyrkivät kirjoituksiinsa tarkastelemaan ja pohtimaan lapsettomuutta eri näkökulmista. Suunnittele mattomissa blogeissa kirjoittajat kertovat enemmän konkreettisista lapsettomuuteen liittyvistä asioista, lapsettomuushoitoihin liittyvistä asioista tai sen hetkisestä mielialasta.

Blogit voivat koostua myös taiteesta. Muutamassa nettipäiväkirjassa kirjoittaja kävi läpi lapsettomuutta piirtämiensä sarjakuvien avulla. Kuvat kertovat sanoja voimakkaammin käsiteltävistä tunteista, jonka vuoksi kuvablogit ovat todella suosittuja. Muutamia sarjakuva-blogeja on julkaistu myös kirjana (esim. PNG 2010; Ruottinen 2011). Keskityn kuitenkin tutkimaan kirjoitettuja blogeja, sillä niitä on Internetissä kaikkein eniten. Kirjoitetut blogit myös vastaavat parhaiten tutkimuskysymyksiini Internetin vertaistuesta. Kuvablogit saavat osakseen paljon huomiota ja ovat suosittuja, mutta bloggaamisen tasolla kirjoittajat pystyvät samaistumaan kirjoitettuihin blogeihin paremmin, sillä tavallisen blogin kirjoittajan ei tarvitse olla taiteellisesti lahjakas.

Naiset kokevat lapsettomuuden kriisin miehiä voimakkaammin (Jordan & Revenson 1999). Tästä kertoo myös naiskirjoittajien suuri määrä blogimaailmassa. Jordan ym. (mt.) muistuttavat, että naisten tapa käsitellä lapsettomuuden kriisiä on erilainen kuin miehillä, mikä tekee kriisin mittaamisen vaikeaksi. Naiset hakevat paremmin vertaisapua ja erilaisia tapoja purkaa tunteitaan. Miehillä tunteista puhuminen on vaikeampaa, myös Internetissä. Tämä voi olla yksi syy naiskirjoittajien suureen määrään blogimaailmassa. Suurin osa bloggaajista on noin 30-vuotiaita, avioliitossa eläviä naisia. Bloggaajat kirjoittavat paljon henkilökohtaisemmalla tasolla, kuin keskustelufoorumeilla. Blogeissa naiset käsittelevät enemmän tunteitaan, ja käyvät läpi kriisiä, jonka lapsettomuus on aiheuttanut. He myös kirjoittavat tarkasti fyysisestä olostaan.

Rajaan aineistoni tutkimalla tahattomasti lapsettomia heteroparisuhteessa eläviä naisia yksinkertaisesti siksi, että suurimman osan lukemistani blogeista havaitsin heteroparisuhteessa elävien naisten kirjoittamiksi. Koska näkökulmanani on tutkia vertaistukea lapsettomuutta käsittelevissä nettipäiväkirjoissa, valitsen aineistoksi yhden blogin, jossa vieraillee useampi samassa tilanteessa oleva nainen. Tämä siksi, että valitsemassani blogissa olisi mahdollisimman paljon kommentteja ja vertaistuki näyttäytyisi voimakkaasti.

Vertaistuki Internetin blogimaailmassa on parhaimmillaan juuri kommenteissa, joissa saattaa syntyä vilkkaita keskusteluja kirjoittajan tekstin pohjalta.

Aluksi tarkoitukseni oli tutkia useampaa blogia, joiden kirjoittajat vierailevat toistensa blogeissa, eli yhtä muodostunutta yhteisöä. Ongelmana oli, että yhtä selkeää pientä yhteisöä ei löytynyt, sillä yhteisöissä on useita bloggaajia. Tällöin aineisto olisi paisunut tutkimuksellisesti suureksi, eikä se olisi ollut enää hallittavissa. Tiivis yhteisöllisyys lapsettomien kesken tulee esille tutkimalla vain yhtä blogia. Kommentoijat ovat itse samassa tilanteessa olevia, monet bloggaajia itsekin, ja valitsemani blogin kirjoittaja kirjoittaa yhteisön tuesta monessa kirjoituksessa eli postauksessa.

Tutkimusaineiston keräsin Internetistä toukokuussa 2011. Ennen sitä olin lukenut kymmeniä tahattomasta lapsettomuudesta kertovia blogeja. Tarkoitukseni oli löytää blogi, joka vastaisi parhaiten tutkimukselleni asetettuihin kysymyksiin. *Mallan* blogin valitsin, koska kyseinen blogi oli suosittu, siellä kävi paljon muita bloggaajia kommentoimassa, sitä oli kirjoitettu useamman vuoden ajan ja vertaistuki näyttäytyi vahvana.

Aineiston kerääminen Internetistä on eettisesti haasteellista. Arja Kuula (2011, 198–199) peräänkuuluttaa Internetin käytön perustelemista aineistolähteenä. Internet on ehtymätön aineistonkeruupaikka, eikä aineiston löytämisen ja tallentamisen helppous riitä yksin lähtökohdaksi tutkimukselle. Kuulan (mt.) mukaan tutkimuksenasettelun tulee olla perusteltu ja tutkimuksella on tuotettava merkittävää uutta tietoa, joka ei ole toteutettavissa muulla keinolla.

Peruseriaatteena Internet-tutkimukselle on, että itsemääräämisoikeus, ihmisarvo, sekä yksityisyyden suoja säilyy. Internet-tutkimukselle ei ole yhtenäisiä eettisiä normeja, joita voitaisiin käyttää joka tilanteessa. (Granholt 2010, 160.) Camilla Granholmin (mt.) mukaan tällaisen normiston luominen ei olisi edes mahdollista. Haasteena ovat esimerkiksi todellisuuden käsitteet, sekä häilyvä raja yksityisen ja julkisen välillä. Blogien kirjoittajat pystyvät itse määrittelemään rajaa julkisen ja yksityisen välillä, sillä blogin voi suojata salasanalla. Tutkimani blogi ei luonnollisesti ollut suojattu, sillä se löytyi Internetin hakukoneiden avulla muiden suojaamattomien blogien joukosta. Näin ollen kyseinen blogi määrittyi julkiseksi, sillä kuka tahansa pääsee sitä lukemaan.

Tutkimuksen aineiston kerääminen ja käyttäminen on aiheuttanut eniten kysymyksiä ja eettistä pohdintaa. Internetistä kerättyjen aineistojen käyttäminen tutkimusaineistona on herättänyt paljon keskustelua tutkijoiden kesken (esim. McKee & Porter 2009; Flick 2006, 260–262; Kuula 2011). Aineiston keruuseen Internetistä ei ole olemassa yksiselitteisiä eettisiä ratkaisuja, vaan tutkija tekee ja perustelee ne itse. Internet on kaikille avoin ja jokainen voi osallistua sen sisällön tuottamiseen. (Kuula 2011, 169, 172). Erittymisesti 2000-luvulla lisääntynyt sosiaalinen media on lisännyt ja helpottanut tavallisten ihmisten kykyä tuottaa tietoa Internetissä.

Keskeinen kysymys on, tuleeko Internetissä kirjoittavien henkilöiden olla tietoisia, mikäli heidän tekstejään käytetään tutkimukseen. Kysymys ei ole yksiselitteinen. Tekijänoikeuslaissa (7.8.1961/404) on määritelty Internetistä otettujen sitaattien käyttöä; hyvän tavan mukaisesti sitaattien tekijän nimi ja teos, josta sitaatit on otettu, tulisi olla mainittu lähdeluettelossa. Yksityishenkilöiden ylläpitämät blogit ja kotisivut ovat organisoimattomia, kaikkien saatavilla olevia julkaisuja. Niiden käyttäminen tutkimuksessa ei edellytä lupaa sivustojen tai palvelun haltijoilta. Lain mukaisesti sivustoihin pitäisi viitata normaalein viitetiedoin, mutta niiden tarkkaan kirjaamiseen vaikuttaa kuitenkin se, miten yksityisen ihmisten nettipäiväkirjoja ja kotisivuja analysoidaan. Tutkimustulokset eivät aina ole tutkimuskohteelle mieluisia. Tutkijan on arvioitava tapauskohtaisesti, milloin tutkimuksessa on asianmukaista tuoda ilmi verkossa esiintyvien ihmisten henkilötietoja. Nimettömyyttä tutkimusjulkaisussa puoltaa tutkimuksen pysyvyys. Internetissä käyttäjän on mahdollista muuttaa tai poistaa kaikki julkaisunsa, mutta tutkimus on pysyvästi säilytettävä. (Kuula 2011, 172, 187–188.) Lisäksi suurin osa lapsettomuusblogien kirjoittajista on itse valinnut nimettömyyden käyttämällä nimimerkkejä, jonka vuoksi blogin kirjoittajan henkilöllisyyden saaminen on mahdotonta.

Heidi A. McKee & James E. Porter (2009, 89) peräänkuuluttavat tutkimusaineiston sensitiivistä keräämistä ja käyttöä. He myös muistuttavat sensitiivisiä aiheita käsittelevien Internetyhteisöjen haavoittuvuudesta. Tutkija voi toiminnallaan tahtomattaan uhata yhteisön olemassaoloa. Nettipäiväkirjan kirjoittaja voi pahimmassa tapauksessa lopettaa bloginsa kokonaan tai suojata sen salasanalla. Bloggaamisen merkitys kirjoittajalle lakkaa olemasta blogin lopettamisen myötä. Tämä aiheuttaisi blogin kirjoittajalle vahinkoa. Se vaikuttaisi myös koko lapsettomuudesta kirjoittavien blogiyhteisöön. Suljettu blogi puolestaan ei voi enää palvella Internetin uusia aiheesta kirjoittavia ja vertaistukea tarvitsevia bloggaajia ja lukijoita.

Suojellakseni yhteisöä ja vertaistuen olemassaoloa, olen päättänyt olla kysymättä lupaa blogin kirjoittajalta käyttää blogia aineistona. Perustelen valintaani myös viittaamalla blogin julkisuuteen; se on tarkoitettu kaikille Internetin käyttäjille. Blogin kirjoittaja on tietoisesti valinnut kirjoittaa julkisesti nettipäiväkirjaa. Bloggaaja kuten myös kaikki kommentoijat kirjoittavat nimimerkeillä, eikä kirjoittaja ole paljastanut kirjoituksiinsa yksityisiä asioita, joista hänet olisi tunnistettavissa.

Nimimerkin tarkoitus on luoda identiteetti Internetissä, jotta kirjoittajat tunnistavat toisensa. Niiden tarkoitus on myös suojata yksilöllisyyttä. Lapsettomuusblogien nimimerkit itsessään saattavat tyyliltään viitata lapsettomuuteen, mutta ne voivat myös olla tavallisia yleisiä suomalaisten naisten nimiä. Internetissä käytettävät nimimerkit eivät välttämättä suojaa anonymiteettiä. Jotkut Internetin käyttäjät käyttävät aina samaa nimimerkkiä riippumatta palvelusta tai sivustosta. Mikäli jollakin sivustolla on nimimerkin lisäksi profiilitietoja käyttäjästä, ei nimimerkki välttämättä estä tunnistamista. Tämän vuoksi on mietittävä oikeiden nimimerkkien käyttämistä tutkimuksessa. Samalla tavalla on harkittava suorien sitaattien käyttöä tutkimuksessa. (Kuula 2011, 198.)

Anonymiteetti on tärkeää lapsettomuusblogien kirjoittajille. Kirjoittajat pohtivat usein, kuinka paljon voivat blogeissansa kertoa itsestään, jotta henkilöllisyys ei paljastuisi. He suojaavat itse henkilöllisyyttään kirjoittamalla itsestään nimimerkein. Jotta blogin kirjoittaja ei paljastuisi, en käytä kirjoittajan oikeaa nimimerkkiä, enkä myöskään kirjoita kommentoijista heidän oikeilla nimimerkeillä.

Huomasin bloggajien kesken erilaisia suhteita; joistain kommentoijista ja kanssabloggaajista oli tullut kirjoittajalle erityisen tärkeitä. Havainnollistaakseni erilaisia suhteita blogimaailmassa annan kommentoijille ja nettipäiväkirjan kirjoittajalle nimet. Nettipäiväkirjan kirjoittajalle annoin suomalaisen naisen nimen *Malla*. *Mallan* läheiset vertaisbloggaajat esiintyvät tutkimuksessani nimillä *Ompu*, *LehdetönPuu*, *M.E.* ja *Claudia*. Käytän nimiä aineisto-otteiden identifiointitunnuksina tutkimukseni empiirisessä osiossa. Käytän kuitenkin blogin suoria sitaatteja tutkimuksessani, sillä ilman niitä on vaikea havainnollistaa vertaistuen merkitystä kirjoittajalle ja lukijoille. Erotan empiirisessä osiossa blogikirjoitukset ja kommentit kirjaimilla B (blogikirjoitus) ja K (kommentti).

4.4 Aineiston analyysi

Tekstiaineistot ovat suhteellisen helposti saatavilla. Pertti Alasuutarin (2001, 121) mukaan ne soveltuvat haastattelu- tai strukturoitua kyselyaineistoa paremmin syvempään analyysiin, koska esimerkiksi yksilöitä haastatteleminen on vaikea tavoittaa ihmisiä yhdistäviä piirteitä. Juha Suorannan (2010, 290) mukaan valmiita aineistoja on arvosteltu laiskan tutkijan aineistoksi tai niitä ei ole pidetty aineistona lainkaan. Toisaalta niitä on pidetty hyvinä aineistoina, sillä tällöin tutkija voi keskittyä enemmän teoreettiseen tulkintatyöhön. Suoranta (mt.) korostaa oman ajattelun tärkeyttä tutkimuksen teossa; kuka tahansa pystyy raportoimaan ja kuvailemaan aineiston sisällön, mutta aineiston käsitteellinen tulkinta vaatii enemmän. Vertaistukea nettimaailmassa on vaikea tutkia muuten kuin tekstianalyysin keinoin. Toki haastattelututkimus olisi ollut teoriassa mahdollinen toteuttaa, mutta olisiko se antanut oikeaa kuvaa nettimaailmasta ja vertaisuudesta.

Kopioin tekstit, kirjoitukset ja kommentit yksitellen Microsoft Word-tiedostolle. Valitsemani blogin kirjoittaja *Malla* oli aloittanut uuden nettipäiväkirjan kirjoittamisen toukokuussa 2009. *Malla* oli kirjoittanut aikaisemmin toista blogia, mutta koki rajanneensa liian tiukasti blogin aiheen käsittelemään parin kokemia keskenmenoja. Uudella blogilla *Malla* halusi tuoda laajemmin esiin muitakin asioita ja pohdintoja lapsettomuudesta. Päätin, että keskityn vain *Mallan* kirjoittamaan uuteen blogiin. *Mallan* blogikirjoituksia kertyi toukokuusta 2009 toukokuuhun 2011 Word-tiedostolle fontilla Times New Roman koolla 12, rivivälillä 1,5 yhteensä 156 sivua.

Alasuutarin (2001, 35) mukaan on päätettävä, miten laajoihin ja millä tavalla asetettuihin kysymyksiin halutaan vastauksia. Havaintoaineiston keräämisessä on muodostettava ennakkokäsitys tutkittavan asian laajuudesta, eli kuinka suuresta aineistosta vastaukset on etsittävässä. Ilmiö on varsin tutkimaton ja toisaalta myös tabun kaltainen erityisesti Suomessa, joten tulkitsen tekemäni analyysin aineistolähtöiseksi analyysiksi. Tällöin teoria rakennetaan empiirisestä aineistosta lähtien, sillä tutkimusta tehdään ilman jo ennalta olemassa olevia määritelmiä tai ennakoasettamuksia. Tämänkin vuoksi aineiston rajaaminen on tärkeää, sillä aineisto ei maailmasta, tai tässä tapauksessa Internetistä, lopu koskaan. (Eskola ym. 1998, 19.) Lukiessani aineistoani kokonaisuudessaan huomasin, pystyväni vastaamaan tutkimuskysymyksiini hieman pienemmälläkin aineistolla, koska vertaistuki pysyi melko muuttumattomana läpi blogin ja havainnot, jotka aineistosta tein, olivat olemassa läpi koko blogin. Eskolan ym. (mt., 62) mukaan aineistoa on

tarpeeksi, kun uudet tapaukset tai tässä tutkimuksessa kirjoitukset eivät tuota enää mitään uutta tutkimuksen toteutumisen kannalta olennaista. Tämän vuoksi päätin keskittyä tarkemmin yhden vuoden aikana kirjoitettuihin postauksiin. Näin aineisto oli myös paremmin hallittavissa ja Eskolan ym. (mt.) mukaan analysointi on näin myös mielekästä ja järkevää.

Analysoin tekstit, eli kirjoitukset ja kommentit sisällön analyysin keinoin. Tällä menetelmällä on tarkoitus saada tutkittavasta ilmiöstä kuvaus yleisessä ja tiivistetyssä muodossa. Tarkemmin sisällön analyysissä on ideana etsiä tekstin merkityksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 105–106.) Tuomen ja Sarajärven (mt., 111) mukaan sisällön analyysin prosessi alkaa aineiston pelkistämisestä. Aloitin analyysin tekemisen käymällä läpi tulostetun aineiston jokaisen kirjoituksen ja kommentin peilaten tekstiä koko ajan tutkimuskysymyksiini. Kirjoitin tutkimuskysymykset isolla paperille eteeni, että ne eivät päässeet unohtumaan. Alleviivasin erivärisillä korostuskynillä ne asiat, joiden ajattelin kaikkein parhaiten vastaavan tutkimusongelmaani.

Seuraava vaihe Tuomen ym. (mt.) mukaan on pelkistettyjen ilmausten listaaminen. Alleviivattuani tutkimukseni kannalta olennaiset asiat, listasin kaikki alleviivaamani kirjoitukset, sitaatit ja ilmaukset allekkain uudelle Word-tiedostolle. Kolmannessa vaiheessa on tarkoitus etsiä samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia pelkistetyistä ilmauksista ja muodostaa niistä omia alaluokkia (mt.). Kirjoitin jokaisen ilmauksen kohdalle tiivistymmin, mitä kyseinen ilmaus sisältää ja kokosin samanlaiset tai samantyyppiset tekstit omiksi kokonaisuuksiksi. Pyrin löytämään aineistosta erilaisia merkityskokonaisuuksia ja teemoittelemaan ne omiksi kokonaisuuksiksi. Blogikirjoituksissa sekä kirjoittaja että kommentoijat toivat selkeästi esille muun muassa vertaistuen merkityksiä ja sen tärkeyttä. Tällaisia olivat esimerkiksi lohduttaminen, kokemusten jakaminen ja niihin samastuminen, sekä kannustaminen. Laineen (2010) mukaan fenomenologit luottavat intuitioon merkityskokonaisuuksien löytämisessä, olennaista on yhteenkuuluvuus ja samanlaisuus.

Viimeinen vaihe on alaluokkien yhdistäminen ja yläluokkien muodostaminen niistä, jonka jälkeen luodaan luokat kokoava käsite. Tutkijan on hyvä tässä kohtaa ottaa etäisyyttä aineistoonsa, jolla pyritään vahvistamaan kriittistä ja reflektiivistä asennetta tutkimustuloksiaan kohtaan. Tämä vaihe on tärkeä, sillä aineistosta voi tulla esiin vielä asioita, joita ei ensimmäisellä kerralla huomannut tai piti epäolennaisena. (Laine 2010, 36).

Laadulliselle tutkimukselle on tärkeää lähteä liikkeelle mahdollisimman puhtaalta pöydältä, ilman esiolettamuksia tai määritelmiä. Tutkijan on hyvä olla mahdollisimman objektiivinen tunnistamalla oman subjektiivisuutensa; tutkija ei saisi sekoittaa omia uskomuksiaan, asenteitaan ja arvostuksiaan tutkimuskohteeseen. Täydellinen objektiivisuus ei liene mahdollista, mutta siihen tutkijan olisi hyvä pyrkiä. Tämä mahdollistaa hyvän aineistolähtöisen analyysin eli teorian muodostamisen empiriasta käsin. (Eskola ym. 1998, 17–19.) Lähtökohtaisesti arvelin blogien olevan tärkeä vertaistuen lähde, mutta yllätyin ilmiön laajuudesta, bloggaamisen merkityksistä sekä sen varjopuolista.

Peilaten tutkimustuloksiani tutkimukseni teoreettiseen viitekehykseen muodostin tutkimustulokset. Aineistolähtöinen analyysi ei voi onnistua ilman empirian ja teorian tiivistä vuoropuhelua (Eskola ym. 2003, 176). Aineistosta keskeisiksi yläluokiksi muodostuivat bloggaamisen merkitys; yhteisöllisyys ja vertaistuki sekä bloggaamisen negatiiviset puolet. (Liite 1)

Jäsennän tutkimustulokset kahteen lukuun, yhteisöllisyyteen ja vertaistukeen Internetin blogimaailmassa sekä sen varjopuoliin. Vaikka tuon esiin bloggaamisen negatiivisia piirteitä, joita aineistostani nousi, painotan bloggaamisen positiivisia puolia, sillä sen merkitys näkyi aineistossa vahvana. Vahvasta yhteisöllisyydestä kertovat kommentoijien samaistuminen kirjoituksiin, toisista huolehtiminen, oma kieli ja huumori. Vertaistuesta kertovat puolestaan kokemusten jakaminen sekä kommentoijien, että kirjoittajan taholta, kannustus, lohduttaminen sekä iloitseminen toisen puolesta. (Liite 1)

5 Yhteisöllisyys lapsettomuutta käsittelevissä blogeissa

5.1 Yhteinen kokemus

(K) ”Malla kirjoitti 28.04.2010 - 18:33

*– Kiitos ihan jokaiselle. Ilman teitä tämä olisi tuhat kertaa kamalampaa. Kyllä ne sanatkin voi lohduttaa, kun ne tulevat oikein ja oikeilta ihmisiltä. Teiltä. *halaa kaikkia**”

Useat lapsettomat parit kokevat, että vain saman kokenut voi ymmärtää lapsettomuuden aiheuttamia tunteita. Bloggaavat, tahattomasti lapsettomat naiset, kokevat Internetissä ja erityisesti blogimaailmassa saamansa vertaistuen korvaamattomana. Monet tahattomasti lapsettomat kirjoittavat blogin olevan ainut foorumi, jolla he pystyvät käsittelemään lapsettomuutta ja kertomaan avoimesti tuntemuksistaan. Tutkimusblogin kirjoittaja, *Malla*, kokee ”oikeilta” ihmisiltä tulevien sanojen lohduttavan. Oikeilla ihmisillä eli ”Teillä” hän tarkoittaa kanssabloggaajiaan, samassa tilanteessa olevia. Blogin kirjoittaja osoittaa kirjoituksensa usein suoraan lukijoilleen esimerkiksi kirjoittamalla ”*No, kyllä-hän te tiedätte*”. Tämä kertoo myös siitä, että hän on tarkoittanut bloginsa toisille tahattomasti lapsettomille.

Usein vaatimuksena oma-apuryhmien tai yhteisöjen toimivuudelle on sama kokemuspohja (Adams 1996, 21). Yhdessäolo ja yhteenkuuluvuus ovat vertaisryhmille tärkeitä piirteitä, mutta fokus ryhmissä on kuitenkin kokemusten jakamisessa. Toiminta muodostuu omien tarpeiden pohjalta ja palvelee ryhmää itseään. (Mikkonen, 1996, 217.) Blogiyhteisöissä tärkeintä ovat yhteenkuuluvuus ja samanlaisten kokemusten jakaminen, sillä Internetissä yhdessäolo fyysisesti on mahdotonta. Bloggaajat voivat kuitenkin istua samanaikaisesti tietokoneidensa äärellä, vaikka blogimaailmassa tällä ei ole suurta merkitystä. Irja Mikkosen (mt.) mukaan toimintansa myötä vertaisryhmät pyrkivät sopeuttamaan yhteiskuntaa myös erilaisuuden ymmärtämiseen. Tahatonta lapsettomuutta voidaan luonnehtia myös tabun kaltaiseksi asiaksi sen sensitiivisyyden ja arkaluonteisuuden vuoksi. Blogeissa vaiettu aihe ei ole enää niin vaiettu.

(B) 04.06.2009 - 15:49

”Eilen kohtasimme taas mieheni kanssa tilanteen, jossa esitettiin SE kysymys. Siis tällä kertaa se meni näin: ”Montako lasta teillä on? Siis onko teillä lapsia ollenkaan? (äänensävy ihmettelevä).” Vastasin lyhyen ytimekkäästi: ”Ei.” Johon kommentti: ”No voitte lainata vaikka minulta (naurua).” Oma vastaukseni oli epämääräistä naaman vääntelyä, yritin naurahdella mukana. Mutta miksi? Miksi pitää lähteä mukaan tuollaisiin vitseihin, kun ei todellakaan naurata.

(K)LehdetönPuu kirjoitti 04.06.2009 - 19:22

*– *halirutistus**

(K)Ompu kirjoitti 04.06.2009 - 21:32

– Tiedä niin tuon tunteen. Meillä takana kaksi vuotta yritystä ilman mitään tulosta. Ja koskee niin kovin kun joutuu noihin tilanteisiin. Halaus.

(K)Claudia kirjoitti 05.06.2009 - 17:29

– Voi itku nämä on vaikeita tilanteita!”

Yksi yleisimmistä aiheista blogeissa on ympäristön suhtautuminen lapsettomiin pareihin. Tällaiset tilanteet ja ympärillä olevien ihmisten ajattelemattomuus, joka saattaa johtua epätietoisuudesta ja siitä, että suurin osa ihmisistä ei kohtaa tahatonta lapsettomuutta henkilökohtaisesti. Ympäristön ajattelematon suhtautuminen lapsettomiin kertoo myös siitä, että tahaton lapsettomuus on tabu. Tämä tekee aiheesta myös vaikean lapsettomille puhua julkisesti. Ympäristön ajattelemattomuus puolestaan johtuu yhteiskunnan asenteesta ja normatiivisuudesta lasten hankintaa kohtaan, mitä kuvastaa hyvin sitaatissa olevan kysyjän ihmettelevä äänensävy.

Vaikka kirjoittajat ovat aktiivisia Internetissä, Internetin ulkopuolella he saattavat eristäytyä, sillä kokevat ulkopuolisuuden tunnetta esimerkiksi aiemmin hyvin läheisiin ystäviin, varsinkin niihin, jotka ovat saaneet lapsia. Tämä tekee bloggaajista yhtä aikaa sekä passiivisia että aktiivisia selviytyjiä. Toisaalta he hakevat vertaistukea ja yrittävät Internetistä saamansa sosiaalisen tuen keinoin selviytyä lapsettomuuden kriisistä, minkä voi tulkita Lechnerin ym. (2007) mukaan aktiiviseksi selviytymiseksi. Toisaalta eristäytyminen ystävästä ja sosiaalisesta kanssakäymisestä faktuaalisessa todellisuudessa täyttää passiivisen selviytymisen tunnusmerkit.

Mallan kokema hankala tilanne on tuttu monille muille lapsettomille. Kommentoijien on helppo ymmärtää Mallan kokemusta omien samanlaisten kokemusten avulla. Ymmärretyksi tuleminen omien erilaisten tunteiden ja ajatusten kanssa on erittäin tärkeää (ks. Mikkonen 1996, 222).

(B) 13.06.2009 - 17:57

”Pian tulee kuluneeksi tasan vuosi siitä, kun tein elämäni ensimmäisen positiivisen raskaustesti -- Että neljän vuoden jälkeen olemme yhä kutakuinkin lähtöpisteessä. Lapsettomina odotamme, yritämme, toivomme ja petyimme. -- Pian vuosi. Pian 365 päivää. Minä olen ajatellut. Minä olen miettinyt. Minä olen muistanut. Minä olen rakastanut. Sinua.

Äiti ei unohda Sinua. Koskaan.

(K)LehdetönPuu kirjoitti 13.06.2009 - 20:04

*– Äiti ei voi koskaan unohtaa lastaan. *hali**

(K)M.E. kirjoitti 14.06.2009 - 10:41

– --Mua pelottaa jo nyt joulukuun 7.pvän tulo. Silloin olisi, noin, ollut meidän laskettuaika. Se tuntuu jotenkin ahdistavalta, vaikka eihän meillä loppujen lopuksi sitten mitään vauvaa ollutkaan.. vaikka tavallaan olikin. Kyllä minä luulin oikeasti, että minusta tulee äiti, makustelin sitä sanaa jo suussanikin. Mutta ei tullut. Ainakaan vielä tänä vuonna.

*Voimia sinulle *halaa*”*

Blogiin kirjoitetaan niin iloiset kuin surulliset asiat, ajatukset, tapahtumat ja tunteet. Blogissa käsitellään traumaattisia tapahtumia lapsettomuusprosessissa, kuten ensimmäisen keskenmenon kokemusta. *Malla* ja *M.E.* kokevat olevansa äitejä, vaikka raskaus on mennyt kesken varsin aikaisessa vaiheessa. He myös käyttävät sikiön sijaan sanaa lapsi. Äitiyden odotus, haaveet vauvasta ja äidin rooliin eläytyminen ovat niin voimakkaasti läsnä tahattomasti lapsettomien naisten elämässä, mistä kertoo äitiyden omaksuminen välittömästi raskauden alkaessa osaksi omaa identiteettiä. Tämä tekee tietysti menetyksestä myös erittäin raskasta.

Yhteistä bloggaajille on myös ajan laskeminen. Nettipäiväkirjoista ilmeni monien lapsettomien laskevan vuosia, jotka he itse määrittävät lapsettomiksi. Merkityksellisiä päivämääriä odotetaan innolla tai pelon sekaisin tuntein. Päivämäärät ovat sekä positiivisesti että negatiivisesti latautuneita. Ne voivat merkitä uuden ajanjakson alkua, esimerkiksi vasta alkaneen raskauden ensimmäistä neuvolakäyntiä tai ne voivat olla päivämääriä, jotka ovat täynnä surua, kuten esimerkiksi ensimmäisen keskenmenon vuosipäivä.

Tahattomasti lapsettomat, jotka lukevat blogia, voivat samaistua omien kokemustensa avulla kirjoituksiin, jotka herättävät lukijassa halun tukea samassa tilanteessa olevaa kirjoittajaa. Näin kommentit muodostuvat blogikirjoituksiin, sillä kontaktin bloggaajaan

saa ainoastaan kommentoimalla. Näin kommentoijat ja kirjoittaja ovat molemmat sekä avun antajia että vastaanottajia (ks. Nylund 1996, 193).

(B) 08.09.2009 - 10:44

”Kp 31. Tässä kierrossa tehty jo 3 nega testiä...

-- Tekisi mieli ottaa kaikki nuo pillerit, tabletit, puikot, liuskat, kapselit, mittarit ja vetää ne vessasta alas. Prkele. --

(K)LehdetönPuukirjoitti 08.09.2009 - 11:55

*– Voi sinua! *halaa**

(K)Malla kirjoitti 08.09.2009 - 14:23

– Kiitti :)

(K)Claudia kirjoitti 08.09.2009 - 17:51

– Voimia! Tauko voi tehdä terää, vaikka se onkin varmasti vaikea päätös tehdä :(

(K)M.E. kirjoitti 08.09.2009 - 18:19

– Pahoittelut :(Tauko tekee terää, voin luvata. Voimia!

(K)Malla kirjoitti 08.09.2009 - 18:32

– ... myös teille Claudia ja M.E.. Kummasti se kuitenkin aina piirun verran keventää mieltä kun tänne purkaa tuntoja ja saa teiltä kaikilta voimia.”

Blogi on myös tunteiden ja ahdistuksen purkauspaikka. *Malla* kertoo kommentissaan kirjoittamisen auttavan ja antavan voimaa. Bloggaaminen täyttää aktiivisen selviytymiskeinon merkit (ks. Lechner ym. 2007). Aktiiviset selviytyjät pyrkivät ratkaisemaan ja helpottamaan lapsettomuuden kriisiä erilaisin keinoin. Bloggaajat pyrkivät blogin avulla helpottamaan ahdistuneisuutta. Muiden saman kokeneiden kirjoittajien tekstien lukeminen itsessään myös helpottaa ahdistuneisuutta. Bonnie A. Nardi ym. (2004a) tutkivat ihmisten motiiveja bloggaamiseen ja yksi syy oli emotionaalisen stressin purkamisen. Kirjoittajat pyrkivät usein siihen, etteivät eläisi unelmissa, vaan suhtautuisivat realistisesti positiivisiin käännteisiin hoidoissa. Monet kirjoittavatkin siksi melko skeptisesti positiivisista uutisista. Tämä kertoo voimakkaasti ristiriitaisista tunteista, jotka ovat hoidoissa läsnä. Passiivisesta selviytymisestä kertoo lamaantuneisuus, jota osa kirjoittajista tuntee.

Blogikirjoituksia ja kommentteja värittää usein virtuaalikosketus. Bloggaajat **halaa** ja **halirutistaa** toisiaan. Tämä on bloggaajien tapa välittää lohdutusta myös teoriassa fyysisesti vaikka se ei käytännössä ole tietenkään mahdollista. Myös erilaisia tunnetiloja teksteissä kuvataan erilaisin merkein ja hymiöin. Yleisimpiä ovat hymiöt :) ja :(, joilla pyritään havainnollistamaan tunnetilaa, sekä sydänmerkki <3, joka kuvaa välittämistä. Virtuaalikosketuksen sekä erilaisten hymiöiden ja merkkien tarkoitus on täsmentää kirjoittajan tarkoittamaa sanomaa ja sen hetkistä mielialaa. Virtuaalikosketus ja merkit

eivät ole ainoastaan blogien tuote vaan niitä käytetään yleisesti myös muualla Internetissä, kuten keskustelupalstoilla ja sosiaalisessa mediassa.

Monet bloggaajat käsittelevät lapsettomuuden kriisiä huumorin avulla. Monesti tällaiset kirjoitukset saavat osakseen paljon huomiota ja kommentointia. Tämä kertoo hymiöiden tavoin myös omasta kielestä, joka yhteisölle Internetissä on muodostunut. Yhteinen kieli ja aiheen käsitteleminen huumorin avulla lisäävät yhteisöllisyyden tunnetta. Omape-
räiset ja erilaiset kirjoitukset täyttävät aktiivisen selviytymismallin piirteet, joissa lapset-
tomat pyrkivät etsimään uudenlaisia tapoja selviytyä kriisistä (ks. Lechner ym. 2007).
Malla on blogissaan muuttanut tunnetuiden laulujen sanoja sopimaan lapsettomuuden
teemaan.

(B) 19.08.2009 - 20:53

*”(--)
Tämä on vain väsyneen lapsettoman naisen keino kertoa tunteistaan. Älä
Göstä käänny haudassa...*

*Likipitäen jo neljä vuotta tätä lasta nyt tehty on
pelkkä ajatuskin tuskaa tuottaa
jos tää yrittäminen ei kohta päätykään*

*joskus tahtoo mennä sormi suuhun
vaikka yritys on armoton
läpi kiven perse edellä puuhun kun
yötä myöten painetaan*

*se ei oo nainen eikä mikään,
jos ei synny lapsi omin toimin
voitan kaikki vaikeudet ja viivytykset*

*ei sitä usko lääkärikään mikä
helvetin tuska siitä syntyä voi kun
joka kierto pettyy ja ahdistuu*

*ovulaatiotikkuja koko rahalla
jos kerran sitä lapsentekotöissä
käytettävä apukeinoja
toivoen parasta*

*lisää lugesteron puikkoja ja niitä
clomifen tabuja me näillä
alustavilla tarveainehankinnoilla
tuhlattiin taas euroja*

parisuhde joutuu koville aina tässä välissä

*ei mikään varsinainen unelma liitto mutta
hyvin se kestää myrskyjä*

*ystävä lähti sinne toisen luokse kun ei
ihmiset oikein ymmärrä
miten nopeasti aika juoksee vaikka
kuinka yrittää täysillä*

se ei oo nainen eikä mikään...

ei sitä usko lääkärikään...

ovulaatiotikkuja...

lisää lugesron puikkoja...

*elättelen toivoa
yhä omasta lapsesta vaikkei tätä
unelmaa millään meinata saada toteutettua*

*mul on hommat hanskassa
ja hanskat hukassa kyllä
aurinkoiset kesäpäivät kulumaan saa
näin hormoneja piikitellessä*

ovulaatiotikkuja...

ovulaatiotikkuja...

Mukaillen biisiä; [Leevi And The Leavings: Vasara Ja Nauvoja](#)

(K)Bee kirjoitti 20.08.2009 - 16:16

– Aikas loistava!!

(K)Ompu kirjoitti 20.08.2009 - 18:56

– Erittäin hyvin sanoitettu!

(K)Haaveilija kirjoitti 21.08.2009 - 19:04

– Loistava :) Mielettömän upeeta että sitä mustaa huumoria löytyy, vaikeuksien keskellä. Sitä kai meillä hoidosto toiseen jatkavilla on, ei tätä muuten jaksaisi.... Tsemppiä ja suuri voimahali

(K)M.E kirjoitti 22.08.2009 - 10:55

– Loistavaa =D

(K)Malla kirjoitti 25.08.2009 - 14:25

– :) Kiitoksia. Mukava lukea, että tykkäsitte. Pakko aina välillä viljellä tummia huumorinkukkasia, ei tätä muuten jaksaisi.

(K)Iris kirjoitti 06.09.2009 - 12:52

– Molen ihan missannu tämmösen!

Siis tosi hyvä! Mainio!

Mie en selviäis ilman huumoria! Kiitos tästä! =)”

Kommenteissa tulee useaan kertaan ilmi, että lapsettomuuden kriisistä ei selviäisi ilman huumoria, mikä kertoo sen tärkeydestä tahattomasti lapsettomille naisille. Bloggaamisen yksi tarkoitus onkin toisaalta myös keventää lapsettomuuden tuomaa ahdistusta. Humoristiset kirjoitukset herättävät voimakkaita tunteita, niin positiivisia kuin negatiivisia. Kaikki blogien lukijat ja bloggaajat eivät kuitenkaan ymmärrä mustaa huumoria, joksi *Mallakin* kirjoituksensa määrittelee. Toisinaan tällaiset voimakkaat, tunteita herättävät kirjoitukset synnyttävät erimielisyyksiä bloggaajien kesken, jolloin kommentointi ei ole aina rakentavaa tai tukevaa.

Emma Vanhanen (2011) on tutkinut alkoholiongelmaisten puolisoitten keskusteluja Internetin keskustelupalstoilla. Hänen mukaansa Internetin verkkokeskusteluissa esille tuodut henkilökohtaiset ja intiimit kokemukset nähdään toisinaan yksilöiden paljastuksina, joissa ihmisten välinen vuorovaikutus on vähäistä tai jopa hyökkäävää (mt., 36). Negatiivisia kommentteja on myös tahattomasti lapsettomuudesta kirjoittavien blogien kommenteissa. Usein negatiiviset kommentit kärjistyvät kirjoittajan ajatuksia ja tarttuvat pikkuseikkoihin. Tällaisia kommentteja lähetetään yleensä kirjoituksiin, jotka ovat saaneet paljon huomiota ja kommentteja muilta lapsettomilta. Kirjoitukset ovat usein myös ironisia ja käsittelevät esimerkiksi ympäristön reaktiota lapsettomuuteen.

Omasta aineistostani ei löytynyt negatiivisia kommentteja lainkaan. Kommentointi kirjoituksiin oli erittäin asiallista ja kirjoittajaa tukevaa. Haluan kuitenkin havainnollistaa blogimaailman ja Internetin anonymiteetin kääntöpuolta, jonka vuoksi olen varsinaisen tutkimusblogini ohelle valinnut otteen erään toisen tahattomasti lapsettoman naisen blogista.

(B) 29.04.2008 - 09:11

”Sanni heitti niin helmen idean edellisen postauksen kommenttiin että sitä on pakko nyt vähän kirjoittamalla vielä ”ruotia”.

Tässä suora lainaus Sannilta;

’Mitäs jos alettaisiin painamaan ja käyttämään sellaisia t-paitoja joissa olisi eri iskulauseita esim. ’ivf aluillaan!’, ’Piikitän Puregonia’, ’Negaa tuli, taas!’ Siinä olisi sitten ajankohtaista infoa ihanille ihmisille jotka haluavat että jaamme tuskamme koko maailman eteen!!’

Toi on vaan NIIN loistava idea!!!!!! ...

... Itseironiaako??????? Pakko kai meillä lapsettomillakin on huvimme olla!”

Tässä kirjoituksessa on kommentteja yhteensä 31, joka on blogin muiden kirjoitusten kommentteihin nähden erittäin suuri luku. Kirjoituksen 16 ensimmäistä kommenttia ovat positiivisia. Kommentoijat kokevat kirjoituksen erittäin myönteisenä ja useimmat kertovat huvittuneensa positiivisesti kirjoitusta lukiessaan. Monet lähtevät leikkiin mukaan ja kirjoittavat omia ehdotuksiaan paitojen teksteiksi. Negatiivisia kommentteja on kirjoituksessa kaksi. Toinen heistä kertoo olevansa itsekin lapseton.

(K) ”Anonyymi kirjoitti 01.05.2008 - 18:12

– te ootte kyl oikeesti näköjään tosi katkeraa sakkia. yritätte piilottaa sen pahan olonne tosi epäonnistuneesti huonon huumorin alle. olen minäkin lapseton mutta eipä todellakaan naurata. tämän blogin lukeminen loppui kyllä tähän.”

Kommentoija ei näe ironiaa kirjoituksessa ja kokee sen jopa loukkaavana, josta kertoo blogin lukemisen lopettaminen. *Anonyym*in kommentti kertoo erilaisesta selviytymisestä ja lapsettomuuden kriisin käsittelystä. Kommentoija ei koe saavansa huumorin avulla tukea kriisin käsittelemiseen, joten hän kertoo luopuvansa yhteisöstä kokonaan. Kommentti ei kerro kuinka kauan *Anonyymi* on lukenut blogia, mutta viimeinen lause kertoo, että se on jossain määrin ollut jatkuvaa. Passiivisen selviytymismallin yksi tunnusmerkki on eristäytyminen (Lechner ym. 2007). Kommentoija kertoo lopettavansa kyseisen blogin lukemisen, sillä ei koe kuuluvansa blogin yhteisöön, mikä kertoo passivoitumisesta. Kommentista ei kuitenkaan käy ilmi, jatkaako hän jonkin toisen yhteisön jäsenenä tai millainen tukiverkosto *anonyymillä* on kokonaisuudessaan.

Negatiiviset kommentit saavat usein kiivaan vastakommenttien tulvan muilta lapsettomilta bloggaajilta, jotka puolustavat paitsi kirjoittajaa kommentteillaan, myös omaa näkemystään. Yhteinen näkemys lapsettomuuden kriisin työstämisestä blogien avulla kertoo tiivistä yhteisöllisyydestä. Kirjoittajan loukkaaminen negatiivisella kommentilla, loukkaa myös lukijoita.

(K) ”Tanssi Ruusuilla kirjoitti 01.05.2008 - 21:24

– no huh huh

(K) Mailis kirjoitti 02.05.2008 - 08:10

– Niin, pitäisikö sitten tyytyä siihen, mistä tämä koko juttu lähti, eli hiljaa hyväksytyä ihmisten jatkuvat utelut ja painostukset, selontekovaatimukset jne.? Ei yhden paitaidean kehittäminen huumorin avulla ole pahan olon piilottamista - ainoastaan työstämistä. Eihän näitä blogeja muuten olisikaan, jos paha olo haluttaisiin piilottaa. Vai mitä?”

Ensimmäinen kommentoija kiteyttää tunnelmansa lyhyeen ilmaisuun ”no huh huh”. Kommentti sisältää selkeää ymmärtämättömyyttä *anonyym*in kommenttiin. Toinen

kommentoija puolustaa kirjoittajaa perustelemalla itseironian tarkoitusta blogeissa ja muutenkin lapsettomien elämässä. Kommentoija näkee ironian lapsettomuuden kriisin työstämisenä, aktiivisena selviytymiskeinona. Hän myös kokee blogin olevan paikka, johon on tarkoitus purkaa pahaa oloa.

Internetissä ilmaistaan mielipiteitä paljon rohkeammin kuin kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa. Verkossa ihmiset eivät ole alttiita toisten paheksuville katseille ja puheille; vastakommentteja ei edes tarvitse käydä lukemassa. Internet antaa paitsi suojaa sensitiivisen aiheen käsittelyyn, anonyymiteetti antaa myös ikään kuin luvan tuoda esiin omat kärkkäätkin mielipiteet. Wannes Heirman ja Michel Walgrave (2008) määrittelevät tämän kaltaista toimintaa verkkokiusaamiseksi (*Cyberbullying*). Verkkokiusaaminen on yleistä erityisesti teini-ikäisten keskuudessa, mutta sitä ilmenee myös aikuisten Internetkäyttäjien keskuudessa. Yleisintä aikuisten kesken verkkokiusaaminen on keskustelupalstoilla.

5.2 Erilaiset suhteet blogimaailmassa

(B) 06.11.2010 - 11:58

”-- Kun lapsettomuuden paksun muurin ympäröimänä luulin olevani ainoa maailmassa ja epätoivon viimeisenä hetkenä aloin surffata netissä etsien vimmatusti ulospääsyä ahdistavasta yksinäisyydestä. Silloin löysin teidät Omppu, Claudia ja LehdetönPuu. Olitte valoni pimeydessä silloin ja olette sitä edelleen. Siksi haluan jakaa nämä molemmat tunnustukset teille sekä vanhoihin että uusiin blogeihinne sekä sen mitä sanoin eikä kuvin voi kertoa, sen minkä voi vain tuntea syvällä sisimmässä. Kiitos.



(K)Omppu kirjoitti 07.11.2010 - 00:00

– Oi, kiitos, Malla! Olen nyt kyllä ihan otettu. Mutta tietysti myös kiitos itsellesi, tärkeälle blogiystävälleni <3

(K)Claudia kirjoitti 08.11.2010 - 16:05

– Oih, kiitos Malla! Silmät kyynelissä täällä luen :) Sinäkin olet minulle tärkeä. Kunpa saisimme molemmat lisää valoa elämäämme.

(K)LehdetönPuu kirjoitti 07.11.2010 - 14:48

– Voi kiitos kaunis! Sama päätee kylä sinuunkin noissa perusteluissa nimittäin. Me aloiteltiin bloggaaminen samoihin aikoihin ja taisimme löytää toisemme aikailla heti :) Kiitos siis näistä vuosista (ja tulevista) ja vertaistuesta”

Havaitsin bloggaajien välisissä suhteissa paljon eroja. Monet kävivät jättämässä yhden kommentin silloin tällöin, toiset ovat jättäneet ainoastaan yhden kommentin koko blogin olemassaolon aikana. Toisista bloggaajista tulee läheisempiä kuin toisista. Bloggaajilla on tapana muistaa tärkeitä blogeja ja niiden kirjoittajia kiertävillä tunnustuksilla. Tunnustuksella tarkoitetaan yleensä kuvaa, jossa on kannustava tai blogia kehuva teksti. Lisäksi tunnustuksen saaneen kirjoittajan tulee kertoa jotain itsestään. Tunnustus annetaan yleensä bloggaajille, joihin kirjoittaja on kiintynyt kaikkein eniten. *Mallan* valitsevat *Omppu*, *Claudia* ja *LehdetönPuu* ovat lukeneet ja kommentoineet *Mallan* blogia alusta saakka. Erityisesti *Claudian* tilanne on hyvin samankaltainen kuin *Mallan*; he ovat molemmat saaneet useita keskenmenoja, ja kokeneet vuosia tahatonta lapsettomuutta. Molemmat bloggaajat saivat myös vauvan melko samaan aikaan. *Malla* kertoo kirjoituksessaan näiden kolmen bloggaajan olevan hänelle valo pimeydessä. Hän kuvaa vertaistuen merkitystä sellaiseksi, mitä ei voi sanoa, eikä kuvina kertoa. Vertaistuen merkitys on *Mallalle* erittäin henkilökohtainen, subjektiivinen kokemus, jonka voi tuntea ainoastaan syvällä sisimmässään. Juuri pitkäkestoisuus tekee vertaistukisuhteista tärkeitä ja henkilökohtaisia (Kiikkala ym. 2005, 246).

(B) 16.03.2010 - 14:45

”--Voi menestys hyvinkin lähellä olla,
jos periksi annat on tulos vain nolla.
Et koskaan tiedä, kuinka lähellä olet,
vaikka joskus tuntuu, että paikalla polet.
Saat kaiken voimasi taistoon panna
ja jos vielä käy vastoin
Älä periksi anna.

(K)Claudia kirjoitti 16.03.2010 - 20:47

– Kirkuen, potkien ja purren kohtaloa vastaan viimeiseen asti taistellen...

(K)Malla kirjoitti 17.03.2010 - 07:33

– Claudia, sinä olit mielessäni kun tämän tänne laitoin. Älä anna periksi... koskaan.

--

(K)Claudia kirjoitti 17.03.2010 - 18:12

– Kiitos, Malla. ”

Vaikka vertaistukiryhmät ovat ensisijaisesti olemassa ja ovat syntyneet jonkin kriittisen tai kriisiytyneen elämäntilanteen myötä, monet vertaissuhteet kehittyvät syvemmiksi. Niiden avulla voidaan luoda yhteisöllisyyttä ja tiiviitä ystävyyssuhteita. (Hyväri 2005, 215.) Blogikommenteista kävi ilmi, että *Mallan* ja *Claudian* yhteydenpito ei rajoittunut ainoastaan blogiyhteyteen, sillä yhdessä kirjoituksessa *Malla* kiitti *Claudiaa* tuesta myös toisessa asiassa, joka ei liittynyt lapsettomuuteen. Keskustelua tästä toisesta asiasta ei löytynyt kummankaan blogista.

Kommentoinnin useus tai kommentointi ylipäättään ei kerro koko totuutta blogin tärkeydestä lukijoille. Niin kuin monet muut bloggaajat, myös *Malla* lopetti lapsettomuusblogin kirjoittamisen vauvan syntymään. Viimeisimmässä kirjoituksessa on 47 kommenttia, joista osa on uusilta kommentoijilta.

(K)”Iris kirjoitti 20.09.2011 - 16:15

–Ihmettelin, miksi joskus reilu vuosi sitten jumituin lukemaan tätä blogia. Nyt lie-
nee sopiva hetki kirjoittaa ensimmäinen kommenttini: Onnea!

--

(K)Anonyymi kirjoitti 21.09.2011 - 11:59

–Lämpöiset onnittelut ja iloisia yhteisiä hetkiä perheellenne! Toivottaa, yksi blogi-
si "hiljainen" lukija”

Mallan blogin lukeminen on ollut *Iirikselle* ja *Anonyymille* riittävä tuki. Kumpikaan kommentoijista ei kerro, ovatko he lukeneet *Mallan* blogia ainoastaan siksi, että se on ollut heidän mielestään mielenkiintoinen, vai ovatko kommentoijat hakeneet blogista

”hiljaista” vertaistukea. *Hiljaista vertaistukea* on hankala määrittää konkreettisesti, sillä se on suurelta osin näkymätöntä. Blogien lukijoita on hankala seurata, sillä kaikki lukijat eivät jätä vierailustaan jälkiä eli kommenttia. Blogimaailman nettivertaistuki on parhaimmillaan bloggaajien välistä avointa molemminpuolista kanssakäymistä, mutta vertaistukea voi saada myös lukemalla kirjoituksia. Kirjoituksiin voi samaistua, vaikka ei itse kirjoittaisi blogia, mikäli lähtökohdat vertaistuelle ovat olemassa; samanlainen kokemuspohja ja yhteinen kokemus lapsettomuudesta. Kirjoittajasta tulee lukijalle tuttu, jonka tarinaa haluaa seurata, jolloin blogin lukemisesta tulee säännöllistä. *Iris* kertoo jumittuneensa lukemaan blogia vuosi sitten, jolla hän kuvaa juuri säännöllisyyttä. *Hiljainen vertaistuki* siis muodostuu blogin säännöllisestä lukemisesta.

5.3 Nettivertaistuen merkitys

Sosiaalisen tuen hakeminen on erittäin tärkeä askel lapsettomuuden käsittelyssä (Lechner ym. 2006). Vertaistuen kaipuusta kertoo parhaiten salasanujen taakse kätkeytyt blogit, jotka muutetaan julkisiksi. Toiset kirjoittavat blogia aluksi vain itseään varten jossa käsittelevät kokemustaan. Kirjoittajat muuttavat bloginsa julkisiksi, sillä kokevat tarvetta jakaa kokemusta muiden samassa tilanteessa olevien kanssa. Ilman Internetiä vertaisten lapsettomien löytäminen voisi olla vaikeaa. Muita tahattomasti lapsettomia voi olla vaikea tunnistaa, sillä aihetta on vaikea käsitellä kasvotusten tuntemattomien ihmisten kanssa.

Toisinaan bloggaajilla voi olla tarve jakaa pienemmälle yhteisölle henkilökohtaisempia asioita, mitä ei julkisesti pystyisi kertomaan. Tällöin blogille voi käydä toisinpäin; aluksi julkinen blogi muutetaan suljetuksi. Tällöin jo muodostuneella yhteisöllä on mahdollista tutustua syvemmin ja henkilökohtaisemmin toisiinsa.

(B) 09.06.2009 - 16:51

”Kiitos kaikista edellisten kirjoitusten kommentteista. Ilolla luen kaikki useampaan kertaan läpi ja ajatuksissani myötäelän jokaisen tarinan niiden takaa. Kirjoittakaa toki lisää, jos ajatuksia herää. Aina avartavaa kuulla muiden ihmisten kokemuksia. On niin lohdullista tietää ettei ole yksin.”

Kommentoijat jättävät kommenttiin usein linkin omaan blogiinsa, jossa bloggaaja ja muutkin kommentoijat voivat vieraila vastavuoroisesti. *Malla* kertoo myötäelävänsä

muiden bloggaajien tarinaa nimenomaan lukiessaan nimimerkkien takana olevien blogeja. Vertaisten kirjoittamien tekstien lukeminen muista blogeista ja kommenttien lisääminen tuo lohtua siitä, ettei ole ongelman kanssa yksin (ks. Munnukka ym. 2005, 245). Lisäksi toisten tahattomasti lapsettomien onnistumiset luovat omaan lapsettomuuteen valoa ja uskoa siihen, että oman lapsen saaminen on mahdollista. Toivon ylläpitäminen ja toisten kannustaminen onkin yksi bloggaamisen tärkeimmistä vertaistuellisista tehtävistä.

Internet tarjoaa suojaa arkojen asioiden käsittelyyn. Granholm (2010) on tutkinut yliopisto-opiskelijoiden yksinäisyyttä ja vertaistukea Nyyti Ry:n ylläpitämän Virtuaaliolkapää-palvelun keskusteluissa. Tutkimustulokset paljastivat opiskelijoiden matalan kynnyksen keskustelupalstan käytölle vertaistuen lähteenä. Internetin tarjoama anonymiteetti koettiin tärkeäksi vaikean elämäntilanteen purkamisen edellytykseksi. (Granholm 2010, 176.) Granholmin (mt.) mukaan vaikeassa elämäntilanteessa olevien ihmisten on saatava rauhassa avautua ja keskustella ihmiselle, joka ei ole liian lähellä omaa kriisiä. Tällainen tuki on neutraalimpaa kuin läheisen tarjoama, jonka vaikeassa elämäntilanteessa oleva henkilö saattaa kokea liian vahvana.

Internet ja anonymiteetti antavat myös mahdollisuuden bloggaajalle kirjoittaa avoimesti kaikesta, mitä ei voi sanoa julkisesti, työpaikan kahvipöydässä tai ystäville. Julkisesti ei ole hyväksyttävää kertoa vihaavansa vauvoja tai raskaana olevia naisia, sillä molemmat ovat erittäin positiivisesti latautuneita, sensitiivisiä asioita. Blogimaailmassa se on hyväksyttävää.

(B)17.12.2009 - 11:15

”Minä vihaan...

Talvea

Pakkasta

Joulua

Miehen sairautta

Keskenmenoja

Raskaana olevia naisia

Vastasyntyneitä vauvoja

Lapsettomuutta

Elämän epäreiluutta

Väsymystä

Piinaavan hitaasti etenevää toiseksi viimeistä työpäivää ennen lomaa

’Mä haluisin ampua ne kaikki

Ladata lyijyä naamariin...’

Tehosekoitin: Mä haluisin ampua ne kaikki”

Päiväkirjat ovat kautta aikain olleet kirjoittajalleen paikka, jonne voi purkaa arkoja asioita. Eeva Jokinen (2004, 119) kutsuu sitä tilaksi, jonne voi paljastaa ja arvioida itseään turvallisesti ilman että se on sopimatonta tai pelottavaa. Vaikka Jokinen (mt.) tarkoittaa artikkelissaan fyysisiä perinteisiä päiväkirjoja, mielestäni kuvaus pätee hyvin myös nettipäiväkirjoihin. Anonymiteetin suojaamana asioiden käsittely on kirjoittajalle turvallista, vaikka kirjoitukset ovat julkisia.

Anonymiteetin suojaamana myös iloiset asiat tuodaan herkemmin esille Internetissä kuin oikeassa elämässä. Raskaudesta kerrotaan heti, vaikka positiivinen raskaustulos olisi epävarma. Vertaiset tuntuvat olevan aidosti onnellisia kirjoittajan raskaudesta, ilman kateutta tai negatiivisia tunteita. He kannustavat luottamaan raskauteen ja toivovat, että kaikki menisi hyvin.

(B) 04.04.2010 - 19:21

”Ihminen jolla on liikaa aikaa ja energiaa, tekee hassuja asioita. Kuten raskaustestin hetken mielihohteesta ykskaks illalla kiertopäivänä 31. Ei mitään järkeä... Ja against all odds... tulos haalea positiivinen. Härreguud.

(K)Cee kirjoitti 04.04.2010 - 19:44

– Tässähän voi käydä vielä hyvin!! :D

(K)Plussatoive kirjoitti 05.04.2010 - 08:57

– Oho :)

(K)Omppu kirjoitti 05.04.2010 - 10:38

– Oh my! Ihana yllätys! Täälläkin toivotaan niin lujasti, että tämä on nyt se plussa mitä on odotettu niin kauan. =)

(K)Claudia kirjoitti 05.04.2010 - 13:31

– Oih, ihana yllätys! Toivotaan, että tämä olisi nyt se pysyvä!-- Itsehän sorruin eilen samaan, mutta selkeäkin selkeämpi nega.

(K)Gilda kirjoitti 05.04.2010 - 19:25

– Oi onnea! Sinulle se plussa todella kuuluu, niin paljon on matkallanne ollut kuoppia ja mutkia.

(K)LehdetönPuu kirjoitti 06.04.2010 - 10:27

– Voi ei, voi ei, voi ei!!! Voi mikä ihana uutinen täällä odottikaan pienen nettipiennon jälkeen! Voi IHANAA! Niin paljon onnea Sinulle ja Teille!

**halirutistaa*”*

Komentointi antaa ymmärtää, että vertaisbloggaajat odottavat lähes yhtä paljon lukiensa blogien kirjoittajien raskautta, kuin omaansa. He toivovat ja odottavat yhdessä, sillä kaikilla on sama päämäärä tai tavoite, saada lapsi. Huutomerkkien määrällä ja hy-

miöillä kommentoijat pyrkivät kuvaamaan onnellisuuttaan kirjoittajan puolesta. Mielikiintoista on myös seurata aikaa, jolloin kommentit on kirjoitettu. Voimakkaita positiivisia tai negatiivisia tunteita herättäviä kirjoituksia kommentoidaan selvästi nopeammin kuin muita kirjoituksia. Vaikka *Claudia* oli joutunut pettymään itse, hän jaksaa silti olla onnellinen *Mallan* raskaudesta. Hyvärin (2005, 225) mukaan aidossa vertaissuhteessa kokemuksen vastaanottaja eläytyy koettuihin tilanteisiin ja tunteisiin niin kuin ne voisivat olla hänen omia kokemuksiaan. Vaikka blogien vertaissuhteet eivät voi olla fyysisiä, ne ovat mitä suurimmassa määrin Hyvärin määritelmän mukaisesti aitoja vertaissuhteita.

Blogeissa paitsi iloitaan toisen puolesta, myös surraan ja lohdutetaan kirjoittajaa vastoinkäymisten kohdatessa. Kommentointi on samanlaista kuin iloisten kirjoitusten yhteydessä, hymiöiden ja virtuaalikosketuksen värittämää, mutta luonnollisesti alavireistä. *Mallan* kirjoitusta kolmannesta keskenmenosta kommentoitiin 17 kertaa.

(K) ”LehdetönPuu kirjoitti 28.04.2010 - 12:19

*– *halaa**

(K)Ompu kirjoitti 28.04.2010 - 12:47

– Voi ei! Kyyneleesi eivät ole yksin, niitä vuodatetaan myös täällä puolestasi. Voimia sylikaupalla jaksamiseen!

(K)Claudia kirjoitti 28.04.2010 - 14:48

*– Voi ei... *halaa hiljaa* Niin väärin, niin julmaa ja niin epäreilua.*

--

(K)Tipi kirjoitti 28.04.2010 - 17:55

– Ei voi olla totta, oon tosi pahoillani teidän puolesta :(Miks elämä on näin epäreilua? Halauksia!

(K)Haaveissa vauva kirjoitti 30.04.2010 - 02:06

*– Voi ei... *halaus* ei ole sanoja...*

--

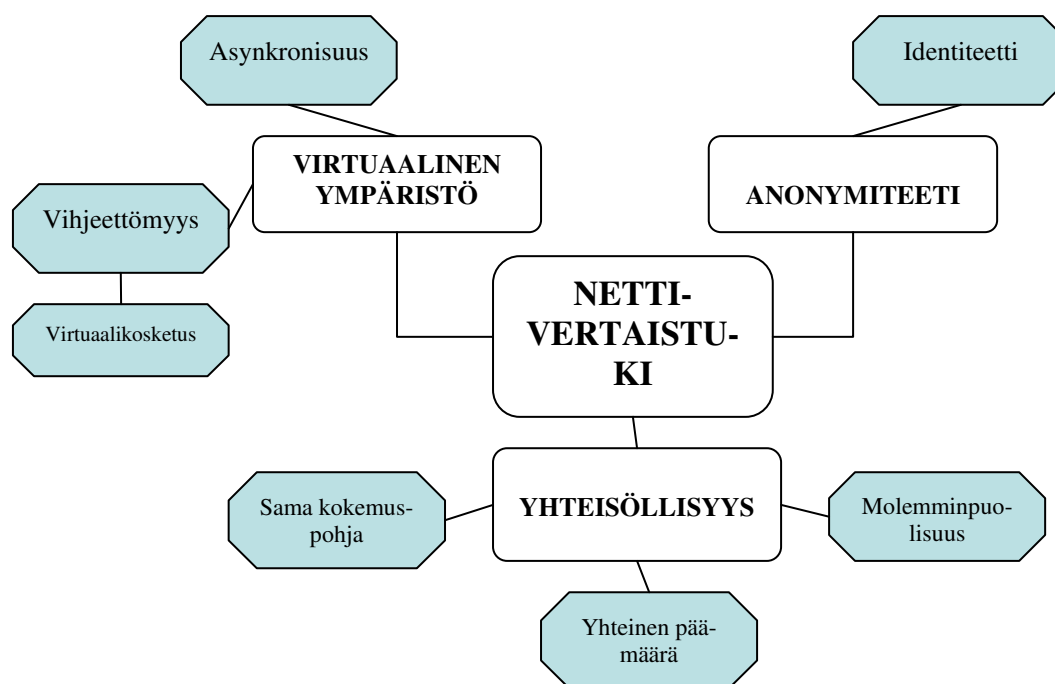
(K)Anonyymi kirjoitti 28.04.2010 - 17:08

– Täältä taustalta sinun blogiasi pitkään seuranneena toivotan voimia ja jaksamista, vaikka eipä ne paljon lohduta. been there yhtä monta kertaa ikävä kyllä... jaksamista kuitenkin sylin täydeltä.

(K)Sunflower kirjoitti 28.04.2010 - 17:32

*– Tämä on liian väärin. Voimia ja *halaus* :(”*

Komentointi on usein vilkkainta juuri iloisten ja surullisten tapahtumien yhteydessä. Monesti myös lukijat, jotka eivät ole aikaisemmin kommentoineet rohkaistuvat lisäämään kommentin tällaisiin kirjoituksiin. *Anonyymi* kertoo lukeneen pitkään *Mallan* blogia. Samaistuminen *Mallan* tilanteeseen saa *anonyymien* kommentoimaan blogia ensimmäistä kertaa.



Kuvio 1 Nettiveraistuki

Kuvion 1 avulla pyrin esittelemään tiivistetympin nettiveraistuen sisältöä ja ulottuvuuksia. Aineistosta keskeisiksi nettiveraistuen määreiksi nousivat anonymiteetti, virtuaalinen ympäristö ja tiivis yhteisöllisyys. Vertaisten löytäminen Internetistä on helpompaa kuin faktuaalisessa todellisuudessa. Anonymiteetin suojaamana vaikeiden henkilökohtaisten asioiden esiintuominen on helpompaa. Bloggaaja voi myös anonymiteetin turvin tuoda ilmi radikaaleja mielipiteitä ja tunteita. Kannustaminen, lohduttaminen ja iloitseminen toisen puolesta on myös helpompaa niin sanotusti kasvottomana. Anonymiteetin tärkein tehtävä on madaltaa kynnystä vertaistuen etsimiseen, saamiseen ja antamiseen. Identiteetti Internetissä muodostuu niistä asioista, mitä anonymiteetin turvaamana itsestään paljastaa.

Nettiveraistuen saaminen ja antaminen edellyttää Internet-yhteyden ja perustaidot tietokoneen käyttöön. Virtuaalinen ympäristö kuvastaa nettiveraistuen saatavuutta. Virtuaalinen ympäristö ja asynkronisuus eli ei-realiaikaisuus takaavat, että vertaistukea on saatavilla silloin kun sitä tarvitsee. Vihjeettömyys ja siihen liittyvä virtuaalikosketus ovat virtuaalisen ympäristön kommunikointia kuvaavia tekijöitä. Virtuaalinen kosketus eli erilaiset hymiöt ja merkit on tuotettu paikkaamaan vihjeettömyyttä, eli fyysisessä kommunikoinnissa ilmeneviä eleitä, ilmeitä ja tunteita, joita ei pelkästä tekstistä välity.

(ks. Matikainen 2008.) Nettivertaistuen näkökulmasta virtuaalikosketus on erityisen tärkeää esimerkiksi vertaisten lohduttamisessa.

Nettivertaistuen lähtökohta ja tärkein funktio on yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyden muodostuminen käy Internetissä huomaamatta ja se vaihtelee blogeittain. Toiset kommentoivat heti ensimmäisellä lukukerralla ja toiset paljon myöhemmin pitempään blogia seurattuaan. Toiset blogit ovat suosituimpia kuin toiset. Blogin kirjoituksia saattaa kommentoida useat eri kommentoijat, mutta läheisempiä suhteita muodostuu vain muutamien bloggaajien kesken. Yhteisönä he kuitenkin kaikki jakavat kokemuksen lapsettomuudesta. Tiiviin nettiyhteisön merkittävin tekijä on myös molemminpuolisuus, sillä ilman sitä nettivertaistuki ei toimisi. Nettivertaistuki blogimaailmassa perustuu toisten blogikirjoitusten ja heidän tilanteidensa kommentoimiseen.

6. Bloggaamisen kääntöpuoli

6.1 Blogiriippuvuus

(B) 26.10.2009 - 11:23

”Olen pitänyt bloggailu-taukoa kaikin puolin. Tuntui, että homma luisuu lapasesta ja internetin ihana maailma imee mukaansa mustaan aukkoon. Kaikki hyväkin kääntyy itseään vastaa kun sitä on liikaa... Bloggailu, jonka piti auttaa ja helpottaa oloa rupesikin ahdistamaan. Omat murheet ja muiden... Liikaksi eläydyn ja heittäydyn tunteiden vietäväksi, herkistyn. Mieleen jää kuin vanha levysoitin toistamaan samaa raitaa, uudestaan ja uudestaan. Ja kaikki muu lakkaa olemasta. --

Toisaalta en ole halunnut mitään sen kummempaa kirjoittaakaan, koska ei ole mitään uutta kirjoitettavaa. Yhä edelleen eletään lapsettomuuden pyhässä kolminaisuudessa: toivo, odotus, pettymys. Sitä samaa raitaa.... uudestaan, uudestaan. Päiväni murmelina.

Odottaen sitä päivää kun saan kertoa tänne niitä hyviä uutisia...”

Hokkasen (2003, 267) mukaan me-henkisyys ja vahva yhteenkuuluvuuden tunne voi synnyttää asioita, mitä vertaistuella ei tavoitella; esimerkiksi riippuvuutta, mikä ryhmästä luovuttaessa saattaa aiheuttaa muita uusia ongelmia. Lisäksi ryhmä voi synnyttää paineita yhdenmukaisiin todellisuustulkintoihin, jolloin uusien näkökulmien havaitseminen heikkenee.

Bloggaaminen aiheuttaa toisinaan riippuvuutta. Useissa lukemissani blogeissa törmäsin bloggaajan pohdintoihin blogin aiheuttamasta jonkin asteisesta riippuvuudesta. *Malla* kuvaa Internetiä mustaksi aukoksi, joka imee mukaansa. Parhaimmillaan blogiyhteisöistä saatu tuki on korvaamatonta, mutta toisaalta se pitää ajatukset tiukasti lapsettomuuden ongelmassa kiinni. Tämän vuoksi jotkut bloggaajista pitävät toisinaan taukoa blogimaailmasta. Nardi ym. (2004a) havaitsivat tutkimuksessaan bloggaajien uupumusta nettipäiväkirjan kirjoittamiseen. He kutsuvat uupumista blogi-burnoutiksi (*blog burnout*). Uupuminen bloggaamiseen syntyy, kun paineet uusien tekstien kirjoittamiseen kasvavat suuriksi, eikä kirjoittaja keksi mitään kirjoittamisen arvoista. *Malla* kirjoitti myös blogissaan, että hänellä ei ole ollut mitään uutta kirjoitettavaa.

Bloggaamisen myötä muodostuneet tärkeät blogisuhteet voivat myös muodostua kuormittaviksi. Muiden tilanteiden seuraaminen ja läpikäyminen oman kriisin lisäksi on ras-

kasta. Blogiriippuvuus ja blogisuhteiden ylläpitäminen vie aikaa ja läsnäoloa niin sanotuilta ”oikeilta” suhteilta. Bloggaaminen ja sen tuoma yhteisöllisyys saattaa kääntyä itseään vastaan, jolloin aktiivinen selviytymismalli muuttuu lähemmäs passiivista selviytymismallia (ks. Lechner ym. 2007). Riippuvuus blogimaailmaan saattaa saada aikaan jopa lamaannuttavia piirteitä.

Kimberly S. Young (1996) on tutkinut Internet-riippuvuutta. Hän määrittää Internet-riippuvuuden kliiniseksi häiriöksi, huume- ja alkoholiriippuvuuden kaltaisiksi. Young havaitsi Internetin ongelmakäyttäjien viettävän eniten aikaa sosiaalisen median parissa, chateissa ja muissa yhteisöpalveluissa, kun taas vastaajat, jotka eivät olleet riippuvaisia, käyttivät Internetiä lähinnä tiedon hakuun. Vähiten he käyttivät Internetiä kommunikointivälineenä. Myös Leo Sang-Min Whang ym. (2003) saivat niin ikään tutkimuksessaan Internet-riippuvuudesta samankaltaisia tuloksia. Tutkimuksessa Internet-riippuvaiseksi itsensä Youngin (1996) kehittämän asteikon mukaan määrittävät, kertoivat käyttävänsä eniten aikaa juuri yhteisöpalvelujen parissa. Whang ym. (2003) näkivät myös selvän yhteyden Internet-riippuvuuteen muun muassa masennuksella, stressillä ja yksinäisyydellä. Youngin (2004, 405) mukaan Internet-riippuvuuden taustalla on anonymiteetti, joka antaa mahdollisuuden paeta emotionaalisia ongelmia, kuten masennusta, ahdistusta ja stressiä, tai vaikeita elämäntilanteita kuten työn aiheuttamaa stressiä, työttömyyttä tai parisuhdeongelmia.

6.2 Bloggaamisen loppu

Oma-apuryhmillä on oma elinkaarensa, ne ovat olemassa niin kauan kuin tarvetta riittää ja niihin osallistuminen on väliaikainen elämänvaihe monelle (Nylund 1996, 203–204). Myös blogeilla on oma elinkaarensa. Robert Adamsin (1996, 16) mukaan vertaisuus ja oma-apu voidaan määritellä prosessiksi, jossa ryhmän jäsenillä on henkilökohtainen tai yhteinen tavoite, jota pyritään viemään yhdessä eteenpäin jakamalla kokemuksia tai etsimällä yhteiseen ongelmaan vastauksia.

(B) 24.10.2010 - 10:23

”-- Samalla kun lapsettomien rivit ympärillä harvenee tosi elämässä niin myös täällä käy kato... Pari seuraamaani verratonta vertaistuellista ihanaa ihmistä on jättäytynyt blogimaailmasta pois, täysin ymmärrettävästi ei siinä mitään. Kaikkea hyvää teille :) Mutta se laittaa miettimään myös tätä elämää täällä. Joitakin kertoja olen itsekin miettinyt blogin lopettamista sillä tunteella kun ei ole enää mitään

sanottavaa, kerrottavaa, jaettavaa. Vaan kun aikaa kuluu niin elämä sitä kyllä järjestää ja tulee tarve kaikkeen edellä mainittuun. Jotkin blogit päättyvät raskautteen, toiset syntymään, kolmannet jatkavat lapsiperheen elämänä mutta yhtäläillä lapsettomuus jää niissä taka-alalle. Tuleehan niitä uusia tulokkaita, yrityksensä vasta aloittaneita bloggaajia mutta kuka jaksaa lukea tätä samaa vanhan kehäraakin uikutusta vuosi toisensa jälkeen. Nyt ollaan menossa kuudetta vuotta "haaveena saada lapsi"-projektissa ja herra yksin tietää kuinka monta vuotta vielä edessä.--”

Malla pohtii kirjoituksessaan oman bloginsa merkitystä, mitä se merkitsee muille, sekä täyttääkö bloggaaminen enää tarkoitustaan kun monet vertaisbloggaajat ovat lopettaneet oman bloginsa. Hän myös pohtii, jaksavatko lukijat lukea samanlaisia tekstejä vuosi toisensa jälkeen. *LehdetönPuu* kommentoi tekstiä ja kiteyttää bloggaamisen merkitystä lukijoille sekä kannustaa *Mallaa* jatkamaan.

(K) ”LehdetönPuu kirjoitti 24.10.2010 - 15:15

Nii-in. Tarinat päättyy, tavalla tai toisella. Sinussa en kuitenkaan kehäraakkia näe, vaan lapsettoman ihmisen, jonka ajatukset lapsettomuudesta ovat jo jalostuneet asteelle, jota moni lyhyemmän kaavan mukaan toiveillut voi pohdiskella kohdallaan. Ja toisaalta joku toinen, jo kauan toiveillut, saa tuntea oikeasti vertaisen ajatuksia. Sekin on tärkeää. Toki jokainen päättää itse, mihin pisteen laittaa. Matka pois lapsettomuudesta on kuitenkin kivinen aikas monelle... oli tarinalla onnellinen tai surullinen loppu.

Olet ajatuksissa paljon. <3”

LehdetönPuu nostaa esiin, että lapsettomuudesta selviytyminen on raskasta joka tapauksessa. Osa tahattomasti lapsettomista naisista perustaa kokonaan uuden blogin raskaaksi tulon jälkeen. Uudessa blogissa he käsittelevät äitiyttä lapsettomuuden jälkeen ja lapsiperheen arkea. Usein uusissa blogeissa kuitenkin sivutaan lapsettomuutta, sillä bloggaajien mukaan lapsettomuuden tunteet eivät katoa koskaan vaikka päämäärä on saavutettu. Lapsettomuuden kriisin käsittely saattaa viedä useamman vuoden, vaikka lapsettomuus sanan varsinaisessa konkreettisessa merkityksessä olisikin lakannut olemasta. Uuden blogin aloittaneet seuraavat vielä lapsettomuutta käsitteleviä blogeja, joita aikaisemmin olivat seuranneet, sillä läheiset blogisuhteet eivät katoa lapsettomuusblogin lopettamisen myötä. Lapsettomuusblogin lopettaminen vauvan saamisen jälkeen kertoo vahvasti prosessista, jossa yksi vaikea ajanjakso elämässä on päättynyt.

Huoli blogiystävistä on usein läsnä kommentoissa. Huoli on molemminpuolista sekä kirjoittajalla että lukijoilla. Lukijat huolestuvat usein, jos blogiin ei ole pitkään aikaan

tullut ollenkaan kirjoituksia. Lukijoiden huoli kertoo aidosta välittämisestä ja toiveesta toisen raskauden puolesta. Kirjoittaja puolestaan huolestuu muiden kohtaloista kerrottuaan omista hyvistä uutisista. Kirjoittaja saattaa kokea jopa huonoa omaatuntoa kerrottuaan omasta raskaudestaan.

(B) 13.04.2011 - 15:06

”Samalla tuntuu käsittämättömän pahalta kun luen tuttuja blogeja, joissa joulu antaa yhä odotuttaa itseään. Missä ihme annetaan ja otetaan pois. En osaa kommentoida teille mitään, ikuinen tsempin toivotus tuntuu niin turhalta vaikken tiedä onko se sitä.”

Raskaaksi tulon jälkeen *Malla* kirjoitti olevansa huolissaan myös siitä, auttavatko hänen kannustavat kommenttinsa enää sellaisia, jotka vielä yrittävät saada lasta. *Malla* oli jo siirtynyt askeleen eteenpäin muita, joka aiheutti ristiriitaisia tunteita muiden tärkeiden vertaisbloggaajien kohtaloitten puolesta.

Monet lapsettomuudesta kirjoittavat lopettavat nettipäiväkirjan kirjoittamisen kokonaan raskaaksi tulon tai vauvan saamisen jälkeen. Yhteisöstä luopuminen kertoo eteenpäin menemisestä (Laitinen 2008, 276). Merja Laitisen (mt., 276–277) mukaan yhteisön merkitys jäsenilleen vähenee ihmisen eheytyessä. Yhteisön jäsenet eivät enää saa, eivätkä toisaalta tarvitse yhteisöstä sitä vastinetta, minkä vuoksi he ovat alun perin siihen sitoutuneet. Lapsettomuusblogien merkitys kirjoittajilleen vähenee, kun lapsettomuus bloggaajan elämässä lakkaa konkreettisesti olemasta. Toisaalta taas lapsettomuuden kriisin käsittely on saattanut edetä tilanteeseen, jossa blogi ja sen kirjoittaminen ei enää anna mitään uutta, jonka vuoksi kirjoittaja päättyy bloginsa lopettamiseen.

Lopetusilmoitukseen suhtaudutaan ymmärtäväisesti, mutta haikein mielin. Vielä aktiivisesti bloggaavat saattavat kuukausien jälkeen käydä kommentoimassa viimeisintä kirjoitusta kysymällä mitä kuuluu. Tämä kertoo hyvin siitä, kuinka tutuiksi ja läheisiksi kirjoittajat toisilleen tulevat, vaikka he eivät tapaisi kasvotusten koskaan. Vaikea yhteinen asia yhdistää vahvasti vieraita ihmisiä toisiinsa.

(B) 16.02.2010 - 15:23

”Lopuksi sananen Sinulle lukijani. Erästä ystävydestä kertovaa runoa mukaillen: Sinä olet ollut minulle valo pimeimpinä hetkinäni. Et ole lyhentänyt tätä matkaa, mutta olet tehnyt sen osaltasi helpommaksi kulkea. Kiitos. Kiitos jokaisesta kommentista, jokaisesta hetkestä jonka olet viettänyt elämästäsi näillä sivuilla. Edelleen ajatus siitä, että maailmassa on ihmisiä, joita kiinnostaa lukea juuri minun

*ajatuksiani saa minut hämmennyksen valtaan. Siispä vielä kerran nöyrin kiitokse-
ni. (--)"*

7 Lopuksi tutkimuksen tarkastelua kokonaisuutena

7.1 Tukeva yhteisö nettivertautuen lähteenä

Internet ja sosiaalinen media ovat yhä suurempi osa ihmisten elämää. Bloggaaminen eli nettipäiväkirjan kirjoittaminen on suhteellisen uusi Internet-ilmiö, ja sitä on tutkittu vain vähän erityisesti vertaistuellisesta näkökulmasta. Tutkimukseni tavoitteena oli tarkastella millaista vertaistukea tahattomasti lapsettomat naiset nettipäiväkirjoista saa ja mikä merkitys niillä on heille. Tutkimukseni paljasti vertaistuen Internetin blogimaailmassa lapsettomille erityisen tärkeäksi. Nettipäiväkirjoista saatava vertaistuki perustuu väkään ja tiiviiseen yhteisöllisyyteen, joka ilmeni erityisesti blogin kommentoinnissa. Tutkimukseni mukaan yhteisöllisyys koostuu samasta päämäärästä, samanlaisesta kokemuspohjasta ja sen jakamisesta sekä yhteisestä huumorista. Yhteisöä tiivisti myös huoli ja erilaisten tunteiden ilmaisu blogin kommentoinnissa. Yhteisöllisyys vaihteli myös bloggaajien kesken. Muutamien bloggaajien kesken muodostui tiiviimpi suhde, joka erottui selvästi muista blogisuhteista. Heidän kesken voitaisiin puhua enemmän ystävydestä vertaistukisuhteen ohella

Internetin vertaistukea kutsun nettivertautueksi erottaen sen perinteisistä vertaistuen muodoista. Nettivertautuki koostuu virtuaalisesta ympäristöstä, anonymiteetistä ja yhteisöllisyydestä, joka rakentuu Internetissä. Virtuaalinen ympäristö helpottaa vertaistuen saatavuutta, sillä asynkronisuus (ei-reaaliaikaisuus) mahdollistaa vertaistuen koska tahansa edellyttäen tietokoneen ja Internetyhteyden. Internet mahdollistaa vaikeiden asioiden käsittelyn anonyyminä, mikä on erittäin olennainen ja tärkeä osa nettivertautukea. Harvoin lapsettomat pystyvät kertomaan lapsettomuudesta sukulaisille ja ystäville, ja jos kertovat, he kokevat usein, etteivät saa tarpeeksi ymmärrystä ja tukea. He kokevat, että vain saman kokenut voi ymmärtää lapsettomuuden kriisiä ja antaa tukea. (Salzer 1994, 32.) Tutkimuksessani yhteisellä kokemuksella oli suuri merkitys yhteisöllisyyden rakentajana.

Internet tarjoaa monille lapsettomille anonyymien foorumin, jossa voi kohdata vertaisia. Paitsi, että Internetistä blogien kautta haetaan vertaistukea, päiväkirja edustaa monille myös paikkaa, jossa voi purkaa tunteita ja pohtia lapsettomuutta avoimesti. Anonymi-

teetti madaltaa kynnystä hakea vertaistukea ja antaa sitä itse muille vertaistuen hakijoille Internetissä. Kriisin tai vaikean elämäntilanteen purkamiselle on tärkeää neutraali ja tukeva ympäristö, johon Internet soveltuu hyvin. Vaikean elämäntilanteen käsittelemisen läheisten kanssa voi aiheuttaa voimakkaita tunteita, jotka saattavat lisätä kuormitusta vastoin tarkoitustaan. (Granholm 2010, 176.)

Tutkimukseni paljasti myös blogimaailman kääntöpuolen. Tutkimassani blogissa ei esiintynyt lainkaan negatiivista kommentointia, mutta sitä ilmeni muissa blogeissa. Tätä voisi luonnehtia anonymiteetin kääntöpuoleksi, sillä kasvottomana on helpompi tuottaa myös kärkkäitä jopa negatiivisia kommentteja. Bloggaaminen tuotti myös toisinaan riippuvuutta kirjoittajalle. Sosiaalinen media ja yhteisöpalvelut tuottavat tutkitusti eniten Internet-riippuvuutta (Young 1996). Bloggaaminen tuo helpotusta vaikeaan elämäntilanteeseen, mutta toisaalta se pitää myös lujasti kiinni todellisuudessa. Näen myös vertaistuen katoamisen negatiivisena piirteenä bloggaamiselle. Nettipäiväkirjojen kirjoittajat lopettavat yleensä blogin pitämisen kun ovat päässeet määränpäähänsä, eli saaneet kauan odotetun lapsen. Tällöin tärkeät vertaissuhteet lakkaavat tai muuttuvat erilaisiksi.

Negatiivisten piirteet jäivät suhteellisen pieniksi verrattuna vertaistuen ja yhteisöllisyyden positiivisiin puoliin. Tutkimani blogin kirjoittaja toi useissa kirjoituksissa esiin vertaisten ja heidän antaman tuen tärkeyden. Pro gradu-tutkielmani nimi *Valo Pimeydessä*, jollaiseksi kirjoittaja nimeää vertaisbloggaajansa kirjoituksessaan, kuvastaa erittäin osuvasti kirjoittajan kokemaa nettivertaistukea ja sen merkitystä hänelle.

7.2 Anonymiteetin tärkeydestä yhteiskunnallisessa keskustelussa

Tutkimukseni nettivertaistuen merkityksistä lapsettomuuteen paikantuu sosiaalityön vertaistuelliseen tutkimuskenttään. Olen pyrkinyt tuomaan esille vertaisten oman äänen nettivertaistuen kokemuksesta ja merkityksistä sekä tuottamaan uutta tietoa kasvavasta, suhteellisen tuoreesta vertaistuen muodosta. Aiheeni on ajankohtainen kahdesta näkökulmasta. Tahaton lapsettomuus on yhä yleisempää. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (2011) mukaan hedelmöityshoitojen määrä on noussut tasaisesti 2000-luvulla. Pii-
lossa olleesta aiheesta on virinnyt hiljalleen julkista keskustelua. Lapsettomuusblogit ja

niiden suuri määrä kertoo osaltaan siitä, että ilmiö ei ole enää niin piilossa. Se myös kertoo lapsettomiin tarpeesta ja tavasta purkaa kriisiä ja etsiä vertaistukea.

Toinen ajankohtaisuuden näkökulma on Internetissä ja sen anonymiteetissä. Vuonna 2011 Norjan Oslossa tapahtuneen pommi-iskun ja Utøyen ammuskelun jälkeen Internetistä ja sen haitoista keskusteltiin jälleen kiivaasti julkisuudessa, sillä ampuja oli ahkera Internetin ja sosiaalisen median käyttäjä. Tapahtumien jälkeen Internetin keskustelupalstojen negatiivissävytteinen kirjoittaminen ja vihapuhe lisääntyivät tai ainakin siihen kiinnitettiin enemmän huomiota. Mediassa on pohdittu anonymiteetin vaikutusta Internetissä tapahtuvaan kirjoittamiseen tyyliin ja mietitty jopa Internetin anonymiteetistä luopumista.

Tutkimukseni todisti toki, että Internetissä negatiivisten asioiden ja kärkkäiden mielipiteiden ilmaiseminen on helpompaa kasvottomana. Anonymiteetillä oli kuitenkin suurempi merkitys nettivertautuen toteutumiselle. Anonymiteetin suojaamana myös henkilökohtaisten vaikeiden asioiden esiin tuominen on helpompaa (ks. myös Granholm 2010). Tutkimukseni osoitti nettivertautuen erityisen tärkeäksi bloggaajille. Anonymiteetin kieltämisen myötä häviäisi myös nettivertautuki, joka on monille tahattomasti lapsettomille, sekä luultavasti myös muille vaikeissa elämäntilanteissa oleville bloggaajille ainoa vertaistuen muoto.

7.3 Oman tutkimusprosessin arviointia

Tutkimusprosessi kokonaisuudessaan on ollut minulle antoisa ja mielenkiintoinen oppimiskokemus. Intressini oli tutkia Internetiä, mutta aluksi oli vaikea hahmottaa, mitä siellä haluaisin tutkia. Olen tyytyväinen, että valitsin lopulta tutkimusnäkökulmaksi Internetin blogimaailman, sillä koen, että siten sain syvällisemmän näkökulman tahaton- ta lapsettomuutta koskevaan vertaistuelliseen tutkimukseen. Vertaistukea blogimaailmassa on tutkittu hyvin vähän jos ollenkaan Suomessa, jonka vuoksi koen tuottaneeni myös uutta tietoa vertaistuesta Internetissä. Aiheen tutkimattomuus ja kirjallisuuden löytyminen oli toisaalta myös erittäin haastavaa tutkimuksen tekemisessä.

Tutkimuksellani olen pyrkinyt antamaan äänen lapsettomille naisille Internetin blogimaailmassa. Blogia tutkimalla olen pystynyt hahmottamaan ja tuottamaan totuudenmukaisen kuvauksen blogimaailmasta, sen suhteista ja merkityksistä, sillä tutkijana en ole pystynyt vaikuttamaan tutkimusaineiston sisältöön. Haasteena tutkimukselleni koin tutkimuseettisten kysymysten perustelun, sillä Internet-tutkimuksen tekemiseen ei ole olemassa eettistä ohjeistusta tai normistoa vaan tutkija tekee ja perustelee omat valintansa itse (Kuula 2010; ks. Granholm 2010).

Tutkimukseni on herättänyt vahvan halun ja mielenkiinnon nettivertaistuen tutkimiseen. Tässä tutkimuksessa tutkimusaineistona yksi blogi oli kattava ja varsin riittävä vastamaan tutkimuskysymyksiini, mutta isompi aineisto vahvistaisi luonnollisesti tutkimustuloksiani. Mielenkiintoista olisi tutkia useampia blogeja ja lähestyä nettivertaistukea ilmiönä eri näkökulmasta, erilaisin menetelmin, ja tutkia myös sitä, millaisia piirteitä blogimaailman vertaistuki saa muiden ilmiöiden puitteissa. Tekemäni tutkimus on keskittynyt vahvasti naisnäkökulmaan. Olisi antoisaa tutkia nettivertaistukea myös miesnäkökulmasta, hakevatko, tarvitsevatko ja tuottavatko miehet vertaistukea Internetin blogimaailmassa? Yhteisöä sekä yhteisön ja bloggaajien välisiä suhteita voisi myös tutkia tarkemmin, esimerkiksi millaisia mahdollisia rooleja yhteisössä on. Internet aineistonkeruupaikkana on ehtymätön ja lähtökohdat tutkimuksen tekemiseen ovat monimuotoiset. Virtuaalinen ympäristö ja sosiaalinen media ovat läsnä kaiken ikäisten ihmisten elämässä yhä enemmän, jonka vuoksi koen Internetin tutkimisen tärkeänä.

8 Lähteet

- Adams, Robert 1996: *Social Work and Empowerment*. McMillan. Basingstoke.
- Addison, Richard B. 1992: *Grounded Hermeneutic Research*. Teoksessa Crabtree, Benjamin F. & Miller, William L. (toim.): *Doing Qualitative Research. Research Methods for Primary Care. Volume 3*. SAGE Publications. USA. 110–124.
- Alasuutari, Pertti 2001: *Johdatus yhteiskuntatutkimukseen*. Gaudeamus. Helsinki.
- Baker, James R. & Moore, Susan M. 2008: *Rapid Communication. Distress, Coping and Blogging: Comparing New Myspace Users by Their Intention to Blog*. *CyberPsychology & Behavior*. Vol. 11, (1). 81–85.
- Eskola, Jari & Suoranta Juha 1998: *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino. Jyväskylä.
- Finn, Jerry & Banach, Mary 2000: *Victimization Online: The Downside of Seeking Human Services for Women on the Internet*. *CyberPsychology & Behavior*. Vol. 3, (5). 785–796.
- Flick, Uwe 2006: *An introduction to qualitative research. Third edition*. SAGE publications. Oxford. Great Britain.
- Gordon, Tuula 2001: *Johdanto*. Teoksessa Nikulainen, Minna & Gordon, Tuula & Kivimäki, Sanna & Pirinen, Reetta (toim.): *Nainen, naiseus ja naisellisuus*. Tampere University Press. Tampere, 8-18.
- Granfelt, Riitta 1998: *Kertomuksia naisten kodittomuudesta*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- Granhölm, Camilla 2010: *Virtuaalinen auttamisympäristö voimaannuttavan vuorovaikutuksen ja sosiaalisen tuen tarjoajana*. Teoksessa Pohjola, Anneli & Kääriäinen, Aino & Kuusisto-Niemi Sirpa (toim.): *Sosiaalityö, tieto ja teknologia*. PS-kustannus. Juva. 157–183.
- Hallman, Nenne 1991: *Lapsettomuuden keveys?* Teoksessa Nopola, Sinikka (toim.): *Äiti tuu ikkunaan. Äitiys – elämä vai kohtalo?* WSOY. Juva. 195–199.
- Haavio-Mannila, Elina 1984: *Perhe, hoiva- ja tunneyhteisönä*. Teoksessa Haavio-Mannila, Elina & Jallinoja, Riitta & Strandell, Harriet (toim.): *Perhe, työ ja tunteet. Ristiriitoja ja ratkaisuja*. WSOY. Juva. 111–183.
- Heirman, Wannes & Walgrave, Michel 2008: *Assessing Concerns and Issues about the Mediation of Technology in Cyberbullying*. *CyberPsychology. A Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*. Vol. 2, (2). article 1.
- Hintikka, Kari A. 2011: *Sosiaalinen media – yhteisö vai verkosto?* Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.): *Yksilöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen*. Tampere University Press. Tampere. 114–139.
- Hollmen, Anna 2002: *Lapsettomuus merkityksinä. Diskurssianalyysi lapsettomuudesta keskustelupalstakirjoituksissa*. Pro gradu-tutkielma. Tampereen Yliopisto. Tampere.
- Hokkanen, Liisa 2003: *Vapaaehtoinen ja vertainen auttaminen*. Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (toim.): *Sosiaalisen vaihtuvat vastuut*. PS-kustannus. Juva. 254-274.
- Hsu, Chin-Lung & Chuan-Chuan Lin, Judy 2008: *Acceptance of blog usage: The roles of technology acceptance, social influence and knowledge sharing motivation*. *Information & management*. Vol. 45. 65–75.
- Hyväri, Susanna 2001: *Vallattomuudesta vastuuseen. Kokemuksen politiikan sankaritarinoita*. Vankeinhoidon koulutuskesksen julkaisu 3. Tietosanomat Oy. Vammala.
- Hyväri, Susanna 2005: *Vertaistuen ja ammattiauttamisen muuttuvat suhteet*. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.): *Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus*. Vastapaino. Jyväskylä. 214–235.

- Hänninen, Riitta 2003: Elektroniset aineistot etnologiatieteissä. *J@rgonia*-elektroninen julkaisusarja. 1/2003. Jyväskylän historian ja etnologian laitos.
- Immonen, Kari 1990: Naisen elämä – määrätty ja määritelty. Teoksessa Immonen, Kari (toim.): Naisen elämä. Mistä on pienet tytöt tehty, mistä tyttöjen äidit. Otava. Keuruu. 7–15.
- Julkunen, Raija 2010: Sukupuolen järjestykset ja tasa-arvon paradoksit. Vastapaino. Tampere.
- Jokinen, Eeva 1996: Väsynyt äiti. Äitiyden omaelämäkerrallisia esityksiä. Gaudemus. Tampere.
- Jokinen, Eeva 2004: Päiväkirjat tiedon lajina. Teoksessa Liljeström Marianne (toim.): Feministinen tietäminen. Keskustelua metodologiasta. Vastapaino. Jyväskylä. 118–140.
- Jokinen Kimmo 2005: Yksinäisyys ajan ilmiönä. Teoksessa Jokinen, Kimmo (toim.): Yksinäisten sanat. Kirjoituksia omasta tilasta, erillisyydestä ja yksinolosta. Nykyykkulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 84. Jyväskylän Yliopisto. Jyväskylä. 9–36.
- Jordan, Caren & Revenson, Tracey A 1999: Gender Differences in Coping with Infertility: A Meta-Analysis. *Journal of Behavioral Medicine*. Vol. 22, (4). 341–358.
- Kangaspunta, Seppo 2011: Traditionaalisesta yhteisöstä verkkoyhteisyyteen. Kangaspunta, Seppo (toim.): Yksilöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampere University Press. Tampere. 15–34.
- Kiikkala, Irma & Munnukka, Terttu & Valkama, Katri 2005: Vertaiset verkossa. Nettiäidit virtuaalihiekkalaatikolla. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.): Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Jyväskylä. 236–254.
- Kinnunen, Petri 1999: Sosiaalinen tuki ja kolmas sektori. Teoksessa Hokkanen, Liisa & Kinnunen, Petri & Siisiäinen, Martti (toim.): Haastava kolmas sektori. Pohdintoja tutkimuksen ja toiminnan moninaisuudesta. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto. Jyväskylä. 102–114.
- Kraut, Robert & Patterson, Michael & Lundmark, Vicki & Kiesler, Sara & Mukopadhuay, Tridas & Scherlis, William 1998: Internet Paradox. A social Technology that reduces social involvement and psychological well-being? *American psychologist*, vol. 53, (9). 1017–1031.
- Kuronen, Marjo 1994: Äitiyttä kaikille? Teoksessa Nopola, Sinikka (toim.): Äiti tuu ikkunaan. Äitiys – elämä vai kohtalo? WSOY. Juva. 219–231.
- Kuula, Arja 2011: Tutkimusetiikka: Aineiston hankinta, käyttö ja säilytys. Vastapaino. Tampere.
- Kuuskoski, Eeva 2003: Vertaistoiminta osana ihmisyyttä. Teoksessa Niemelä, Jorma & Dufva, Virpi (toim.): Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto uudella vuosituhanella. PS-kustannus. Juva. 30–39.
- Laine, Timo 2010: Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. PS-kustannus. Juva. 28–45.
- Laitinen, Joonas 2011: Netissä tyhmyys tiivistyy. *Helsingin Sanomat*. 31.7.2011.
- Laitinen, Merja 2008: Seksuaalinen hyväksikäyttö, petetyksi tuleminen ja yhteisöllisen tuen mahdollisuudet. Teoksessa Roivainen, Irene & Nylund, Marianne & Korhiamäki, Riikka & Raitakari, Suvi (toim.): Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla? PS-kustannus. Juva. 261–282.
- Lechner, L & Bolman, C. & van Dalen, A. 2007: Definite involuntary childlessness: associations between coping, social support and psychological distress. *Human Reproduction* Vol. 22, (1). 288–297.

- Liljeström, Marianne 1996: Sukupuolijärjestelmä. Teoksessa Liljeström, Marianne & Koivunen, Anu (toim.): Avainsanat. 10 askelta feministiseen tutkimukseen. Vastapaino. Tampere, 111–138.
- Lempiäinen, Kirsi 2001: Naisellinen feminismi. Naisfeministisubjekti. Teoksessa: Nikulainen, Minna & Gordon, Tuula & Kivimäki, Sanna & Pirinen, Reetta (toim.): Nainen, naiseus ja naisellisuus. Tampere University Press. Tampere. 21–42.
- Malin, Maili 2001: Luomulapsi, pakkashemmot ja Täti Punainen – Lapsettomuutta kokeneiden naisten vertaisryhmä Internetissä. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti. 38. Sosiaalilääketieteellinen yhdistys ry. Helsinki. 120–138.
- Marin, Marjatta 2001: Tarkastelukulmia ikään ja ikääntymiseen. Teoksessa Sankari, Anne & Jyrkämä, Jyrki (toim.): Lapsuudesta vanhuuteen. Iän sosiologia. Vastapaino. Tampere. 17–48.
- Matikainen, Janne 2006: Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa. Teoksessa Aula, Pekka & Matikainen, Janne & Villi, Mikko (toim.): Verkkoviestintäkirja. Helsinki University Press. Helsinki. 177–196.
- Matikainen Janne 2008: Sosiaalinen media – millaista todellisuutta? Tiedotustutkimus vol. 31, (4). 24–42.
- Matthews, Ralph & Matthews, Anne Martin 1986: Infertility and involuntary childlessness: The transition to Nonparenthood. *Journal of marriage and the family*. Vol. 48, (8). 641–649.
- McKee, Heidi A. & Porter, James E. 2009: *The Ethics of Internet Research. A Rhetorical, Case-Base Process*. Peter Lang. USA.
- Metsämuuronen, Jari 2006: Laadullisen tutkimuksen perusteet. Teoksessa Metsämuuronen, Jari (toim.): Laadullisen tutkimuksen käsikirja. International Methelp Ky. Jyväskylä. 81–150.
- Mikkonen, Irja 1996: Sairastuneiden vertaisryhmät ja terveydenhuollon ammattilaiset. Teoksessa Matthies, Aila-Leena & Kotakari, Ulla & Nylund, Marianne (toim.): Välittävät verkostot. Vastapaino. Jyväskylä. 217–226.
- Mäkinen, Arja 2008: Oikeesti aikuiset. Puheenvuoroja yksineläjänaisen normaaliudesta, hyväksyttävyydestä ja aikuisuudesta. *Acta Universitatis Tamperensis*. Tampereen Yliopisto. Tampere.
- Nardi, Bonnie A. & Schiano, Diane J. & Grumbrecht, Michelle 2004a: Blogging as Social Activity, or, Would You Let 900 Million People Read Your Diary? *Communications of the acm*. Vol. 6, 3. 222–231.
- Nardi, Bonnie A. & Schiano, Diane J. & Grumbrecht, Michelle & Swartz, Luke 2004b: Why we blog. *Communications of the acm*. Vol. 47, (12). 41–46.
- Nylund, Marianne 2005: Vertaisryhmät kokemusten ja tiedon jäsentäjinä. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.): Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Jyväskylä. 195–213.
- Nylund, Marianne & Yeung, Anen Birgitta 2005: Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus muurroksessa. Teoksessa Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.): Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Vastapaino. Jyväskylä. 13–38.
- Nylund, Marianne 1996: Suomalaisia oma-apuryhmiä. Teoksessa Matthies, Aila-Leena & Kotakari, Ulla & Nylund, Marianne (toim.): Välittävät verkostot. Vastapaino. Jyväskylä. 193–206.
- Orjasniemi, Tarja 2005: Ottaako vai ei... : raittiuden ja alkoholin käytön sukupolvittaiset muutokset moraalivallin murtumisen ilmentyminä pohjoisella maaseudulla 1980–2000-luvulla. *Acta Universitatis Lapponiensis*. Lapin Yliopisto. Rovaniemi.
- Perttula, Juha 2005: Kokemus ja kokemuksen tutkimus: Fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa Perttula Juha & Latomaa Timo (toim.): Kokemuksen tutkimus. Merkitys – tulkinta – ymmärtäminen. Dialogia Oy. Tartu. 116–162.

- Petreljus, Päivi 2004: Naistapaiset hoivaeettiset lähestymistavat sosiaalityössä. Teoksessa Kuronen, Marjo & Nyqvist, Leo & Petreljus, Päivi & Granfelt, Riitta (toim.): Sukupuoli ja sosiaalityö. PS-kustannus. Jyväskylä, 47–76.
- PNG 2010: Maailma mustavalkoinen. Sarjakuvia lapsettomuuden surusta. Otava. Keuruu.
- Puhkuri, Lea 2004: Koko elämänsä raskaana, muttei koskaan pääse synnyttämään. Diskurssianalyttinen tutkimus hedelmöityshoidoissa käyvien naisten Internetkeskustelusta. Pro gradu-tutkielma. Tampereen Yliopisto. Tampere.
- Rantanen, Mika 2011: Keskustelupalstat painoivat jarrua. Helsingin Sanomat. 30.7.2011
- Ranz, Saija 2009: Vieraimpana naisena. Teoksessa Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (toim.): Tabujen kahleet. Vastapaino. Tampere.
- Ruottinen, Riika 2011: Keskenmenosaappaat. Sarjakuvia lapsettomuudesta. Riika Ruottinen. Oulu.
- Salmela-Aro, Katariina & Saisto, Terhi & Halmesmäki, Erja & Nurmi, Jari-Erik 2002: Motivaation merkitys siirryttäessä vanhemmuuteen. Teoksessa Salmela-Aro, Katariina & Nurmi, Jari-Erik (toim.): Mikä meitä liikuttaa. Modernin motivaatiopsykologian perusteet. PS-kustannus. Jyväskylä. 84–103.
- Salzer, Linda P. 1986: Lapsettomuus kriisinä. Otava. Keuruu.
- Scheidt, Lois-Ann 2006: Adolescent diary weblogs and the unseen audience. Teoksessa Buckingham, David & Willett, Rebekah (toim.): Digital generations. Children, young people, and new media. Lawrence Erlbaum Associates. New Jersey, USA. 193–210.
- Suoranta, Juha 2010: Populaarikulttuurin tuotteiden analyysi: Kohti kriittistä elokuvälähtöistä aikalaisanalyysiä. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. PS-kustannus. Juva. 290–310.
- Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.
- Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos 2011: Hedelmöityshoidot 2009-2010. <http://www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Lisaantyminen/hoidot/index.htm?TextSize=large>. Luettu 22.1.2012.
- Tilastokeskus 2011: Syntyvyys on yhä nousussa. Julkaistu 11.4.2011. http://tilastokeskus.fi/til/synt/2010/synt_2010_2011-04-15_tie_001.fi.html. Luettu 22.1.2012.
- Tilastokeskus 2008: Tieto- ja viestintäteknikan käyttötutkimus 2008. http://www.stat.fi/til/sutivi/2008/sutivi_2008_2008-08-25_tie_001.html. Luettu 27.9.2011
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2003: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Jyväskylä.
- Vanhanen, Emma 2011: Vertaistuki verkkokeskustelussa – neuvottelevaa tukea ja autoritääristä auttamista. Janus vol. 19 (1). 36–51.
- Venäläinen, Tiina 2004: Identiteetti Internetissä. Seksuaalisesti hyväksikäytetyn identiteettityö nettipäiväkirjassa. Pro gradu-tutkielma. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Lapin Yliopisto.
- Virtanen, Juha 2005: Fenomenologia laadullisen tutkimuksen lähtökohtana. Teoksessa Metsämuuronen, Jari (toim.): Laadullisen tutkimuksen käsikirja. International Methelp Ky. Jyväskylä. 149–213.
- Vuori, Jaana 2010: Äitiys sukupuolikysymyksenä. Teoksessa Saresma, Tuija & Rossi, Leena-Maija & Juvonen, Tuula (toim.): Käsikirja sukupuoleen. Vastapaino. Tampere, 109–120.
- Väyrynen, Sanna 2007: Usvametsän neidot. Tutkimus nuorten naisten elämästä huume-kuvioissa. Acta Universitatis Lapponiensis. Lapin Yliopisto. Rovaniemi.

- Wang, Leo Sang-Min & Lee, Sujin & Chang, Geunyoung 2003: Internet Over-Users' Psychological Profiles: A Behavior Sampling Analysis on Internet Addiction. *CyberPsychology & Behavior*. Vol. 6 (2). 143–150.
- Watt, S. E. & Lea, M. & Spears, R. 2002: How Social is Internet Communication? A Reappraisal of Bandwidth and Anonymity Effects. Teoksessa Woolgar S. (Toim.): *Virtual Society? Technology, Cyberbole, Reality*. Oxford University Press. Oxford. 62–77.
- Young, Kimberley S. 1996: Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *CyberPsychology & Behavior*. Vol. 1 (3). 237–244.
- Young, Kimberley S. 2004: Internet Addiction. A New Clinical Phenomenon and its Consequences. *American Behavioral Scientist*. Vol. 48 (4). 402–415.

Liitteet

Liite 1. TUTKIMUKSEN KESKEISIKSI TEEMOIKSI AINEISTOSTA NOUSI

BLOGGAAMISEN MERKITYS

YHTEISÖLLISYYS JA VERTAISTUKI

- TOISTEN TUKEMINEN (MOLEMMINPUOLISUUS)
- ILOT JA SURUT
- KANNUSTUS
- HUOLI
- HUUMORI JA OMA KIELI (YHDISTÄVÄNÄ TEKIJÄNÄ)
- KOKEMUSTEN JAKAMINEN JA NIIHIN SAMAISTUMINEN

BLOGGAAMISEN NEGATIIVINEN PUOLI

- VERTAISTUEN KATOAMINEN
- RIIPPUVUUS
- NEGATIIVINEN HUOMIO JA KOMMENTOINTI